

Ghid de Alelopatie

Cum să crezi pacea și armonia între
plantele și legumele din grădină

Această broșură este elaborată în cadrul proiectului
„Comunități și Cetățeni - Ambasadori ai Agroecologiei”
susținut de Fundația Est-Europeană
din resursele acordate de Guvernul Suediei

2017

Pentru cei care tind să cunoască și să respecte regulile armoniei și echilibrului vegetal într-un ecosistem cultivat

Ghid de Alelopatie

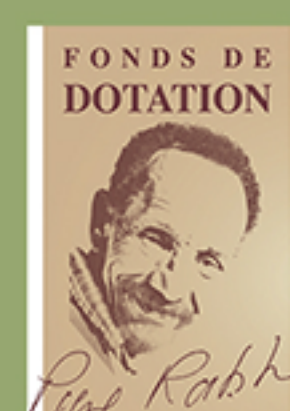
Cum să crezi pacea și armonia între plantele și legumele din grădină

Pentru elaborarea acestei broșuri ilustrate au fost necesari doi ani și jumătate de lucru minuțios de colectare a informației din sute de surse de referință din zeci de țări și instituții pionere în domeniul Agroecologiei și al Alelopatiei precum Franța, Canada, Statele Unite, Noua-Zelandă, Elveția, Anglia, Olanda, Australia.

Ținem să menționăm că baza broșurei a fost în mare parte constituită și inspirată de o carte franceză « Plantes compagnes dans le potager BIO » (Plante însoțitoare în grădina comestibilă bio) de autorii Sandra Lefrançois și Jean-Paul Thorez de la editura Terre Vivante.

Această broșură este elaborată în cadrul proiectului „Comunități și Cetățeni - Ambasadori ai Agroecologiei” susținut de Fundația Est-Europeană din resursele acordate de Guvernul Suediei

2017

500 exemplare

Informația a fost colectată de Mariana Șeremet
Design Grafic – Sorin Opincă

Alelopatia

Un cuvânt ciudat, cu consonanță neobișnuită, modern și antic totodată pe care-l auzim și-l pronunțăm rar. Acest cuvânt este compus din 2 rădăcini în greacă veche "allelon"=reciproc și "pathos"=suferință, pasiune.

Alelopatia este un ansamblu de mai multe interacțiuni biochimice directe sau indirecte, inhibatoare sau stimulante, pozitive sau negative, a unei plante asupra altei plante (inclusiv micro și macro organisme) prin intermediul cel mai des de metabolite secundare precum acizi fenolici, flavonoide, terpenoide și alcaloizi. Aceste compozante alelochimice joacă un rol important în competiția pentru resursele mediului cum sunt apa, lumina și substanțele nutritive, în procesul de armament chimic de apărare al plantelor contra prădătorilor lor și în relațiile de cooperare intraspecifice (într-o singură specie) și interspecifice (între specii diferite).

Termenul de Alelopatie a fost introdus pentru prima dată de către omul de știință austriac Hans Molish, specializat în fotosinteză, în 1937. Ulterior, această noțiune a fost ignorată până când ecologul american Elroy Leon Rice l-a folosit din nou la începutul anilor 1960 pentru a explica dispariția rapidă a buruienelor în câmpuri. Astfel el consolidează noțiunea de alelopatie în monografia sa din 1984 - prima carte de referință pe acest subiect!

De fapt, în mod mai puțin oficial dar mult mai practic, asocierea între plante există de mai multe milenii, întrucât indienii din America Latină cultivau combinate « cele 3 surori » (porumb+fasolă+dovleac) cu 8.000 de ani în urmă. Deși toate cărțile și articolele care tratează subiectul alelopatiei astăzi sunt confirmate prin studii și testări științifice riguroase, ele de fapt se inspiră din observațiile și înțelepciunea sutelor de generații de țărani care au cultivat pământul în acord cu Natura înaintea noastră. Astăzi, Alelopatia a revenit în vogă în grădini și în practica cultivatorilor datorită mișcării ecologice și a conștiinței cetățenilor, adepți ai unui mod de viață sănătos și o alimentație bio.

A adopta și a aplica Alelopatia în grădină nu este o chestie de modă sau o alegere etico-filosofică. Datorită sutelor de asocieri detaliate în această broșură veți avea elementele necesare pentru a transforma terenul cultivat într-un ecosistem echilibrat și sănătos: cu mai puține buruiene, cu un sol mai fertil, cu mai puțini dăunători și boli, cu roade mai diversificate și mai extinse pe parcursul sezonului...cu condiția de a respecta regulile culturilor combinate.

În prezenta broșură, se găsesc pe alocuri repetări și unele contradicții de asocieri; nu sunt greșeli nici confuzii. Unele din aceste combinații au fost testate în diferite colțuri ale globului, în diferite contexte geo-pedologice, în condiții climatice variabile... De exemplu, o combinație de aceleași plante poate funcționa foarte bine într-un sol fertil, pe când în contextul unui sol sărac ele intră în competiție pentru elementele nutritive disponibile și devin vecine inamice. Un alt parametru de influență este lumina. O combinație de plante anumite ar putea crește în armonie în context însorit sau în competiție în situație umbroasă, etc. Un ultim parametru de influență în aceste asocieri este mâna grădinarului; căci până la urmă fiecare aplică o atenție și o metodă de cultură care îi este specifică și la care plantele reacționează în rezonanță.

Nu vă rămâne decât să adoptați aceste asocieri - Alelopatia - și prin observări personale să validați sau să infirmați unele combinații ca fiind benefice sau incompatibile...și să transmiteți aceste rezultate tinerei generații!

În concluzie, recapitulăm 10 motive bune de a practica asocierea între plante:

- ◆ Terenul pe care cresc culturi intercalate este mai eficient ocupat;
- ◆ Tot e mai bine de știut când plantele se urăsc și când se apreciază...inclusiv și la stadiu de materie organică;
- ◆ Limitarea buruienelor;
- ◆ Alimentarea bună a plantelor: adăus de azot și de fosfor, rolul copacii și fertilitatea solului;
- ◆ Ameliorarea solului prin diferite sisteme rădăcinoase cu acțiuni specifice;
- ◆ Protecția culturilor contra bolilor și nematozilor, timp de repaus pentru pământ;
- ◆ Respingerea dăunătorilor: un fenomen complex după strategia de push-pull (împinge-respinge);
- ◆ Favorizarea insectelor auxiliare: polen și nectar datorită fâșiilor de flori, copaci și arbuști;
- ◆ Participarea la buna funcționare a ecosistemului și la păstrarea biodiversității;
- ◆ Asigurarea polenizării, de la iarbă la copac!

Categoria 1

Legume flori

Este vorba de legume care produc inflorescențe mari, cărnoase și atractive pentru consum. În mod general, la aceste legume se pot consuma adăugător și frunzele.

1. *Brassica oleracea ssp. botrytis*

Conopidă+Romanesco (EN Cauliflower - RU Капуста цветная)

Brassicaceae

Asociații benefice

- ◆ arpagic, broccoli, busuioc, cartof, castraveci, castravete, ceapă, cicoare, conopidă, coriandru, creson, dovleac, dovlecel, fasolă, fetică, gulie, kale, mazăre, mărar, morcov, mustar, pastârnac, pătrunjel, porumb, praz, ridiche, salată, sfeclă, spanac, tarhon, tomată, țelină, usturoi, varză chinezească, zămos
- ◆ vie
- ◆ cârciumărese, cimbru, coada șoricelului, condurași, floarea soarelui, gălbenele, isop, lavandă, limba mielului, mentă, mușcate, mușetel, mușetel roman, nepeta, petunia, rozmarin, salvie, sovârf

Asociații incompatibile

- ◆ ardei, chioare, dovlecel, mărar, patison, ridiche, tomată, vânăță, verze
- ◆ căpșun, vie

2. *Brassica oleracea ssp. gemmifera*

Varză de Bruxelles (EN Bruxelles Sprouts - RU Капуста брюссельская)

Brassicaceae

Asociații benefice

- ◆ asmățui, carof, castraveci, castravete, ceapă, fasolă, fasolă tufă, fetică, mazăre, mărar, nap turcesc, salată, sfeclă, țelină, varză chinezească
- ◆ condurași, isop, mentă, rozmarin, salvie

Asociații incompatibile

- ◆ fasolă, mazăre, tomată
- ◆ căpșun, vie

3. *Brassica oleracea ssp. italica*

Varză broccoli, Broccoli (EN Broccoli - RU Брокколи)

Brassicaceae

Asociații benefice

- ◆ arpagic, busuioc, cardon, cartof, castravete, castraveci, ceapă, conopidă, fasolă, fetică, gulie, kale, mazăre, mărar, porumb, ridiche, salată, sfeclă, spanac, tarhon, țelină, usturoi, zămos
- ◆ cârciumărese, cimbru, coada șoricelului, condurași, floarea soarelui, gălbenele, limba mielului, mentă, mușcate, mușetel, nepeta, petunia, rozmarin, salvie, sovârf, trifoi alb

Asociații incompatibile

- ◆ ardei, fasolă, muștar, ridiche, salată, tomată, vânăță, verze
- ◆ căpșun, vie

Notă: Sovârful alungă fluturele de varză, principalul dăunător al culturii de broccoli.

4. *Cynara scolymus*

Anghinare (EN Artichoke - RU Артишок испанский)

Asteraceae

Asociații benefice

◆ bob, ceapă, dovlecei cu coajă verde, fasolă, fasolă tufă, mazăre, morcov, pătrunjel, porumb, praz, ridiche, salată, sparanghel, tomată, țelină, varză, vânăță

Asociații incompatibile

◆ fasolă, hrean, tomată

5. *Humulus lupulus*

Hamei, hămei (EN Common Hop or hop - RU Хмель домашний)

Cannabaceae

Asociații benefice

◆ coacăz negru

Asociații incompatibile

Notă: Hameiul respinge dăunătorii coacăzului

Categoria 2

Legume fructe

În această grupare se regăsesc legume care produc "fructe" cărnoase, succulente, colorate și nutritive și care sunt principalul (deseori unicul) organ comestibil ale acestor plante.

6. *Capsicum* sp. (*C. annuum*, *C. baccatum*, *C. chinese*, *C. frutescens*, *C. pubescens*)

Ardei, piper, ardei dulce, ardei gras, ardei iute, gogoșar
(EN Sweet Pepper - RU Перец сладкий, Перец жгучий, Перец стручковый)

Solanaceae

Asociații benefice

- ◆ arpagic, busuioc, castraveci, castravete, ceapă, coriandru, dovleac, dovlecel, leuștean, mazăre, morcov, pătrunjel, praz, salată, sfeclă, spanac, sparanghel, tarhon, tomată, usturoi, vânăță
- ◆ ruarbă
- ◆ cătușnică, cârciumărese, cimbru, coada șoricelului, dafin, floarea soarelui, gălbenele, lampion, limba mielului, maghiran, mușcate, mușețel, petunia, rozmarin, sovârf

Asociații incompatibile

- ◆ broccoli, cartof, castravete, conopidă, fasolă, fenel, fenicul, gulie, mazăre, porumb, spanac, țelină, varză creată, verze, cais, nuc

Notă: 1. Ardeii iuți eliberează o substanță care previne putrezirea rădăcinilor și bolile provocate de *Fusarium* (boală foarte periculoasă pentru grâu, ovăz și triticale).
2. Mușcatele și petuniile atrag (cultură capcană) paraziții *Circulifer tenellus* care sunt purtători de viruși ai ardeilor.
3. Ceaiul din ardei iute este folosit ca insecticid ecologic.
4. În realitate, ardeiul gras este dușmanul caisului și nu invers, deoarece ardeiul este deseori atacat de o ciuperca care poate afecta grav caisul.

7. *Citrullus lanatus*

Harbuz, pepene roșu (EN water melon - RU Арбуз)

Cucurbitaceae

Asociații benefice

- ◆ cartof

Asociații incompatibile

- ◆ hrean, tomată, varză

8. *Cucumis melo*

Zămos, lubeniță, pepene galben (EN Melon, Muskmelon - RU Дыня)

Cucurbitaceae

Asociații benefice

- ◆ arpagic, bob, busuioc, cartof, coriandru, dovleac, dovlecel, fasolă, mazăre, porumb, ridiche, ridiche neagră, salată, spanac, sparanghel, tomată (cu condiția că nu va face prea multă umbră zămosului), țelină, varză
- ◆ vie,
- ◆ condurași, floarea soarelui, sovârf, vetrice, zorea

Asociații incompatibile

- ◆ cartof, castraveci, castravete, dovleac, dovlecel (risc de hibridare) ridiche, varză

9. Cucumis sativus

Castravete, pepene + Castravecior (EN Cucumber+Gerchin - RU Огурец)

Cucurbitaceae

Asociații benefice

◆ ardei, arpagic, bob, Brassicaceae, brocolli, busuioc, cartof (doar soiurile timpurii), ceapă (castravetele e stimulat de creșterea cepei), cicoare, conopidă, coriandru, dovleac, dovlecel, dovlecel Chayote, fenicul, gulie, hrișcă, fasolă, fasolă tufă, fasolă cățărătoare, kale, mazăre, mărar (lungeste perioada de rodire și atrage prădători benefici), morcov (benefic de sădit înainte de castravete), porumb (se protejează mutual), ridiche, ridiche neagră (protejează de gândacul castraveletui și acarieni cu pânză tip Tetranychus), salată, sfeclă, sfeclă roșie, spanac, sparanghel, șalotă, tarhon, tomată (benefică sădită după castravete), țelină, usturoi (alungă afidele), varză creată, varză de Bruxelles, verze (protejează de dăunători, varza căpătână influențează benefic roada)

◆ cătușnică, cărciumărese, cimbru, coada șoricelului, condurași (respinge gândacul de castravete, atrage păianjeni și gândaci benefici de pământ), floarea soarelui, gălbenele, limba mielului (meliferă), maghiran, mușcate, muștel (îmbunătățește aroma), petunia, sovârf, țigăncușe, vetrice

Asociații incompatibile

◆ anason, ardei dulce, busuioc, cartof, ceapă, dovleac, dovlecel, hrean, pătrunjel, ridiche, spanac, tomată (castravetele devine mai amar), țelină, usturoi (în seră), zămos

◆ căpșun (de sădit după)

◆ floarea soarelui, mentă, rozmarin, ruta, salvie

- Notă:** 1. În câmp deschis, ceapa și usturoiul protejează castravetele de bacterioză.
2. Castraveții, porumbul și fasolea se simt bine în același tip de sol: bogat, umed și cald. Mai mult, porumbul poate constitui o bună gazdă de suport pentru cățărarea castraveților. Castraveții dau recoltă mai bună și sunt mai ușor de cules, dacă se sprijină pe araci.
3. De evitat plantele aromatice puternice în general.

10. Cucurbita maxima + Cucurbita moschata

Dovleac, bostan (EN Pumpkin, Winter Squash - RU Тыква)

Cucurbitaceae

Asociații benefice

◆ arpagic, bob, busuioc, castravete, ceapă, cicoare, coriandru, fasolă (îmbogățește solul cu azot), hrișcă (meliferă, atrage insecte benefice), mazăre, pătrunjel, porumb, ridiche (protejează de musculițe Sesiidae și alungă diverși gândaci dăunători culturii de dovleac), ridiche neagră, salată, sparanghel, tarhon, tomată, țelină, varză, zămos

◆ alun (îmbogățește solul cu azot)

◆ cătușnică, cărciumărese, cimbru, coada șoricelului, condurași (resping gândacii de dovleci, castraveți și pepeni de tip Diabrotica și Acalymma), datura, gălbenele, floarea soarelui, limba mielului (îmbunătățește creșterea și gustul, meliferă), maghiran, mentă, mușcate, muștel, petunia, sovârf, vetrice

Asociații incompatibile

◆ cartof, castravete, ridiche, tomată, varză, zămos

◆ măr, zmeur

◆ rozmarin

- Notă:** 1. Dovleacul atrage păianjeni, gândaci benefici de sol.
2. Nu iubește să fie singur

11. *Cucurbita pepo*

Dovlecel, bostănel (EN Zucchini, summer Squash - RU Кабачок)

Cucurbitaceae

Asociații benefice

- ◆ arpagic, bob, busuioc, castravete, ceapă, cicoare, coriandru, dovleac, Fabaceele, fasolă, hrișcă, mazăre, morcov, porumb, ridiche (protejează de muște Sesiidae), ridiche Daikon, salată, sfeclă roșie, spanac, sparanghel, șalotă, tarhon, țelină, varză, zămos
- ◆ cătușnică, cârciumărese, cimbru, coada șoricelului, condurași, gălbenele, floarea soarelui, limba mielului (meliferă), maghiran, mentă, mușcate, muștel, petunia, sovârf, vetrice

Asociații incompatibile

- ◆ cartof, castravete, ridiche, tomată, zămos
- Ideal, ar fi de separat dovleacul, dovlecelul și patisonul

12. *Cucurbita pepo ssp. ovifera*

Patison (EN Pattypan squash - RU Патиссон)

Cucurbitaceae

Asociații benefice

- ◆ hrișcă, porumb, ridiche (protejează de insectele din familia Sesiidae)
- ◆ condurași, limba mielului (meliferă)

Asociații incompatibile

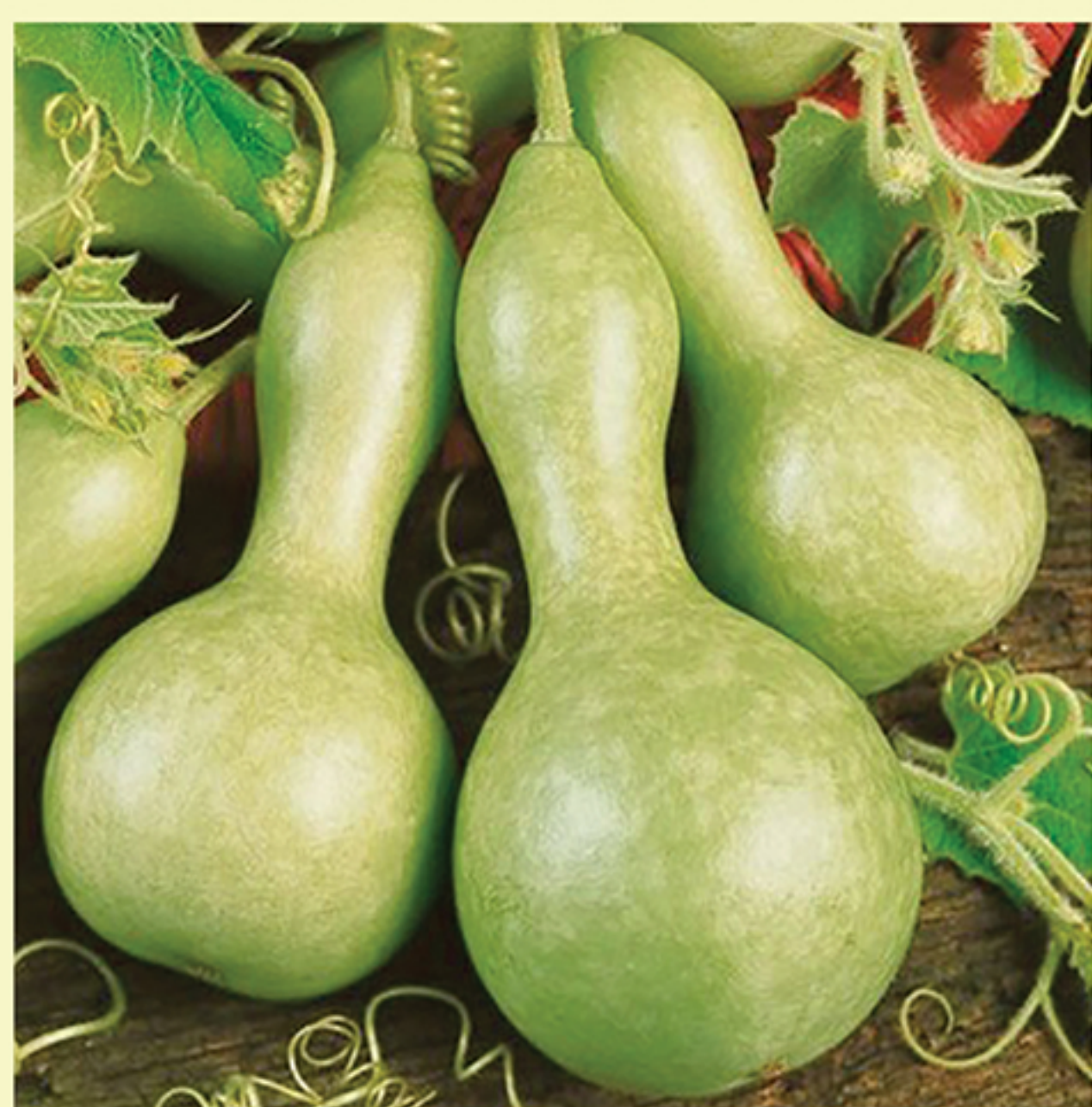
- ◆ cartof, dovleac, dovlecel

13. *Lagenaria siceraria*

Tâgvă, cucurbițică, cătrună

(EN Gourd - RU Лагенария обыкновенная, Горлянка, Тыква, Калабас, Крукнек)

Cucurbitaceae

Asociații benefice

Asociații incompatibile

- ◆ cartof

14. *Physalis sp.*

Fizalis, cireașă de pământ și Tomatillo, măr din Peru, tomată din Chili
(EN *Physalis* + Tomatillo - RU Физалис + Физалис овощной)

Solanaceae

Asociații benefice

- ◆ tomate
- ◆ coacăză albă, zmeur

Asociații incompatibile

- ◆ castravete, castravecior, fasolă, mazăre
- ◆ plantele aromate

15. *Sechium edule*

Dovlecel Chayote (EN - RU чайот съедобный, мексиканский огурец)

Cucurbitaceae

Asociații benefice

- ◆ ardei, ceapă, salată, tomată

Asociații incompatibile

16. *Solanum aethiopicum* + *Solanum melongena*

Vânăta + Vânăta amară, vânăta africană (EN Eggplant - RU Баклажан)

Solanaceae

Asociații benefice

- ◆ amarant, anghinare, ardei, ardei iute, arpagic (îndepartează afidele), busuioc, cartof (vinetele protejează cartofii de gândacii de Colorado), ceapă, fasolă (protejează vânăta de gândacul de Colorado), fasolă tufă, gogoșar, mazăre, morcov, pătrunjel, praz, ridiche, salată, spanac, sparanghel, tarhon, tomată, usturoi, verdeturi în general
- ◆ dud
- ◆ cătușnică, cârciumărese, cimbrisor, cimbru, coada șoricelului, floarea soarelui, gălbenele, limba mielului, maghiran, mentă, moțul curcanului, mușcate, mușetel, petunia, sovârf, trifoi (crește fertilitatea solului necesară pentru vinete), țigăncușe

Asociații incompatibile

- ◆ broccoli, cartof, castravete, ceapă, conopidă, fasolă cățărătoare, fenicul, gulie, kale, mazăre, porumb, tomată, varză căpățână,
- ◆ nuc,
- ◆ cătușnică, plante aromate

Notă: Vânăta poate sta sub ulm sau dud.

17. *Solanum lycopersicum* + *Solanum lycopersicum* ssp. *cerasifera*

Tomată, roșie + Tomată cireașă (EN Tomato + Cherry tomato - RU Томат, помидор)

Solanaceae

Asociații benefice

◆ ardei, ardei iute, arpagic chinezesc, arugulă, broccoli, busuioc (îmbunătățește creșterea și gustul tomatelor alungând totodată muștele și țânțarii), castravete (benefic plantat înainte de tomată), ceapă, conopidă, Cucurbitaceae, fasolă, fetică, gogoșari, leurdă, mazăre, mărar, morcov (menține umiditatea de la piciorul tomatii și-i alungă purecii), păstârnac, pătrunjel (atrage cu florile sale viespile care omoară viermele cu corn al tomatii), porumb, praz, ridiche, ridiche neagră (protejează tomata de acarianul cu păinginiș), salată, sfeclă, spanac, sparanghel (este protejat de tomată care respinge gândacul de asparagus), șalotă, tarhon, țelină, țelină de frunze, usturoi, varză căpățână, verze, vânăță.

◆ agriș, cireș, măr, vie

◆ cătușnică, cârciumărese, cimbrisor, cimbru, cimbru de vară, ciulin, coada soricelului, condurași, cosmos, degețel, floarea soarelui, gălbenele, gheorghine, lampion, limba mielului (îmbunătățește creșterea și gustul), maghiran, matthiola, mentă (îmbunătățește starea de sănătate a roșiilor), monardă, mușcate, muștel, petunia, roiniță, salvie, sovârf (atrage diverse insecte benefice), țigănuș, urzică

Asociații incompatibile

◆ bob, Brassicaceae, broccoli, cartof (sădit după sau înainte), castravete, castravecior, ceapă, conopidă, creson, dovleac, dovlecel, fasolă, fasolă cățărătoare, fenel, fenicul, gulie, kale, mangold, mazăre, măcriș, mărar, morcov (sădit după), nap turcesc, praz, porumb, sfeclă, spanac, varză căpățână, varză roșie, vânăță, verze

◆ cais, căpșun (sădit după), nuc,

◆ nepeta, pelargonium, petunia, rozmarin, salvie, trandafir

Notă: 1. Gălbenelele și limba mielului resping viermele cu corn de roșii (*Manduca quinquemaculata*); petuniile și mușcatele atrag (cultură capcană) paraziții *Circulifer tenellus*, purtatori de viruși care atacă tomatele.

Ceapa, arpagicul și usturoiul îndepărtează afidele, iar condurașii atrag insectele prădătoare, resping musculițele albe, afidele și omizile (cultură capcană) fiind plantați în jurul roșiilor.

2. Din frunze se poate face decoctiune (conțin fitoncide) care protejează Cucurbitaceele, sparanghelul, agrișul, varza și altele de dăunători. E benefică și ajută tufelor cu pomușoare. Respige afidele, omizele de *Symphya* sp., Himenopterele (Viespi, furnici, etc.) și pieride (*Pyralidae* sp.).

Tomatele pot fi cultivate după alte tomate.

3. Cartofii și tomatele trebuie plantate la distanță, deoarece se pot infesta reciproc cu mană.

4. Porumbul și roșiile sunt atacate de aceiași viermi, așadar e bine să nu fie plantate alăturat.

5. Petuniile și mușcatele atrag insecte parazit care sunt purtători de viruși și pot ataca cultura de roșii.

6. Nucul și nepeta inhibă creșterea tomatii.

Categoria 3

Legume frunze

Aici se regăsesc legumele care prezintă particularitatea de a produce frunze în abundență cu proprietăți nutriționale foarte interesante pentru alimentația noastră. Unele din aceste legume mai sunt apreciate pentru rădăcina sau bulbul său, uneori pentru alte organe precum florile, semințele sau tulpina.

18. *Allium schoenoprasum*

Arpagic (EN Chives - RU Шнитт-лук, Лук скорода)

Amaryllidaceae

Asociații benefice

- ◆ andivă, ardei, arpagic, broccoli, busuioc, cartof, castravete, ceapă, conopidă, coriandru, dovleac, dovlecel, gulie, kale, mărar, morcov, pătrunjel, porumb, praz, ridiche, salată, sfeclă, spanac, sparanghel, tarhon, tomată, țelină, usturoi, varză căpățână, vânăță, verze
- ◆ căpșun, cireș, coacăz, dud, măr, pomi fructiferi, vie
- ◆ cătușnică, cârciumărese, cimbru, cimbru de vară, coada șoricelului, floarea soarelui, gălbenele, lalele, limba mielului, maghiran, mentă, mușcate, mușetel, omag (*Aconitum*-arpagelul respinge afidele), petunia, primula, rozmarin, salvie, sovârf, trandafir

Asociații incompatibile

- ◆ bob, fasolă, fasolă cățărătoare, fasolă tufă, mazăre, sfeclă, usturoi
- ◆ lucernă (ceapa inhibează creșterea băboaselor)

Notă: Se armonizează cu majoritatea plantelor. Respinge puțin cârtetele și participă la controlul unor insecte. Efect nematocid și toxic pentru unele ciuperci fitopatogene și bactericide (în deosebi cu *Allium fistulosum*). Sucul este folosit ca repulsiv contra unor insecte.

19. *Allium chinense*+*Allium tuberosum*

Arpagic Oriental+Arpagic din China (EN Chinese onion, Rakkyo - RU Лук китайский)

Amaryllidaceae

Asociații benefice

- ◆ andivă, castravete, morcov, pătrunjel, salată, sfeclă, tomată, țelină, varză căpățână
- ◆ căpșun, coacăz, măr, vie
- ◆ cimbru de vară, lalele, mușetel, omag (*Aconitum*-arpagelul respinge afidele), primula, trandafir (împiedică atacul de făinare și petele negre pe

Asociații incompatibile

- ◆ bob, fasolă, mazăre, sfeclă, usturoi
- ◆ lucernă (ceapa inhibează creșterea boboaselor)

Notă: Se armonizează cu majoritatea plantelor. Resping puțin cârtetele și participă la controlul unor insecte. Efecte nematocide și toxic pentru unele ciuperci fitopatogene (*Phytophthora infestans* este sensibil la *Allium tuberosum*) și bactericide (*Allium tuberosum* asociat cu tomată reduce dezvoltarea *Pseudomonas solanacearum*). Sucul din frunze este folosit ca repulsiv contra unor insecte.

20. *Allium ursinum*

Leurdă (EN ramsons, buckrams, wild garlic, broad-leaved garlic, wood garlic, bear leek, bear's garlic- RU черемша)

Amaryllidaceae

Asociații benefice

- ◆ cartof, tomată
- ◆ vieă

Asociații incompatibile

- ◆ bob

21. *Amaranthus sp.* + *Amaranthus retroflexus*

Amarant + Știr (EN Amaranth + Tumbleweed, Pigweed
RU Амарант запрокинутый, щирица запрокинутая)

Amaranthaceae

Asociații benefice

- ◆ cartof, ceapă, porumb

Asociații incompatibile

22. *Anethum graveolens*

Mărar (EN Dill - RU Укроп)

Apiaceae

Asociații benefice

- ◆ arpagic, asmățui, bob, broccoli, cartof, castravete, ceapă, conopidă, coriandru, dovleac, dovlecel, fasolă, fenicul, gulie, kale, mazăre, morcov (protector), nap turcesc, ridiche, salată, sfeclă, sparanghel, tarhon, tomată, țelină, usturoi, varză căpățână, varză de Bruxelles, verze
- ◆ măr
- ◆ cătușnică, cârciumărese, cimbru, coada șoricelului, floarea soarelui, gălbenele, limba mielului, mușcate, mușetel, petunia

Asociații incompatibile

- ◆ angelică, chimen, morcov, tomată, vânăță

Notă: Florile mărarului atrag insecte prădătoare și albine; resping afidele, acarienii roșii, gândacii dovlecilor, fluturii de varză și protejează varza. De plantat mărar în mijlocul straturilor de broccoli și varză; protejează morcovul; plantă capcană care atrage viermele cu corn de roșii (*Manduca quinquemaculata*).

23. *Anthriscus cerefolium*

Asmățui, husmațuchi, chervil (EN Chervil - RU кервель ажурный)

Apiaceae

Asociații benefice

- ◆ barba-caprei, cardon, ceapă, coriandru, mazăre, mărar, morcov, nap turcesc, pătrunjel, praz, ridiche, ridiche neagră, salată, șalotă, tomată, usturoi, varză din Bruxelles
- ◆ coada șoricelului, rozmarin, salvie

Asociații incompatibile

- ◆ ridiche

Notă: Are efect pozitiv asupra mai multor legume.

24. *Apium graveolens ssp. dulce*

Țelină pețiol (EN Celery - RU Сельдерей пахучий)

Apiaceae

Asociații benefice

- ◆ ardei, arpagic, bob, broccoli, cartof, castraveci, castravete, ceapă, ceapă multianuală, conopidă (țelina protejează conopida de musculița *Pieris* și conopida pe țelină de *Septoria apiicola*, de ploșnițe, de purici și de musca țelinei *Acidia heraclei* cât și de musca morcovului *Psila rosae*), dovleac, dovlecel, fasolă tufă (1fasolă/6 țelină), fenel, fetică, mangold, mazăre, mărar, morcov, pătrunjel, praz (se fortifică reciproc), ridiche, salată, sfeclă, spanac, tarhon, tomată, usturoi, varză căpățână (respinge fluturile alb al verzei *Pieris brassicae* și alte microorganismele), varză roșie, verze
- ◆ cârciumărese, cătușnică, cimbru, coada șoricelului, cosmos, floarea soarelui, gălbenele, gura leului, limba mielului, maghiran, margarete, mușcate, mușetel, petunia

Asociații incompatibile

- ◆ cartof, ceapă, fasolă, mazăre, morcov, păstârnac, pătrunjel, porumb, salată, tomată

Notă: Respinge fluturile alb de varză (*Pieris brassicae*). Mirosul respinge musculițele albe de tip *Aleyrodidae*, pe când florile țelinei atrag insecte benefice.

25. *Artemisia dracuncul*

Tarhon (EN Tarragon - RU Эстрагон)

Asteraceae

Asociații benefice

- ◆ ardei, arpagic, broccoli, busuioc, cartof, castravete, ceapă, conopidă, coriandru, dovleac, dovlecel, fasolă, gulie, kale, mazăre, mărar, morcov, pătrunjel, porumb, praz, salată, sfeclă, spanac, sparanghel, tomată, țelină, usturoi, vânăță, verze
- ◆ cătușnică, cârciumărese, cimbru, cimbru de vară, coada șoricelului, floarea soarelui, gălbenele, limba mielului, mentă, mușcate, mușetel, petunia, ridiche, rozmarin, salvie, sovârf

Asociații incompatibile

Notă: Este o plantă bună de sădit peste tot.

26. *Asparagus officinalis*

Sparanghel (EN Asparagus - RU Спаржа)

Liliaceae

Asociații benefice

- ◆ anghinare, ardei, arpagic, bob, busuioc, castravete, castravecior, ceapă, fasolă, fasolă tufă, fetică, mazăre, morcov, nap turcesc, pătrunjel, praz, ridiche, salată, sfeclă, spanac, șalotă, tarhon, tomată (respinge gândacul de asparagus), usturoi, varză
- ◆ cătușnică, cârciumărese, cimbru, coada șoricelului, condurași, floarea soarelui, gălbenele (protejează de gândacul sparanghelului *Crioceris asparagi*), limba mielului, maghiran, mușetel, mușcate, petunia, țigăncușe

Asociații incompatibile

- ◆ cartof, ceapă, mangold, pătrunjel, salată, sfeclă, șalotă, usturoi, varză
- ◆ mentă

27. *Atriplex hortensis*

Lobodă, spanacul francezului (EN garden orache, red orach, mountain spinach, French spinach, orache, arrach - RU лебеда садовая)

Amaranthaceae

Asociații benefice

- ◆ cicoare, fasolă, mazăre, morcov, nap turcesc, ridiche, salată, țelină, varză
- ◆ căpșun

Asociații incompatibile

28. *Beta vulgaris ssp. cicla*

Mangold, sfecla elvețiană (EN Silverbeet, Swiss Chard - RU Мангольд)

Amaranthaceae

Asociații benefice

- ◆ castravecior, castravete, ceapă, gulie, fasolă tufă, morcov, nap turcesc, ridiche, ridiche neagră, salată, sfeclă, spanac, șalotă, țelină, varză
- ◆ căpșun, cireș, dud, pomi fructiferi
- ◆ maghiran

Asociații incompatibile

- ◆ busuioc, cartof, fasolă, fasolă cățărătoare, gurdă, morcov, praz, sparanghel, tomată

29. *Brassica oleracea ssp. capitata*
Varză, curechi (EN Cabbage - RU Капуста кочанная)

Brassicaceae

Asociații benefice

◆ arpagic, bob, broccoli, busuioc, cardon, cartof, castravecior, castravete (mărește roada), ceapă, cicoare, chimen, coriandru, creson, dovleac, dovlecel, fasolă (protejează de Noctuidae), fasolă cățărătoare, fasolă tufă, fetică, gulie, kale, mangold, mazăre, mărar, morcov, muștar, păstârnac (atrage insecte prădătoare), pătrunjel (amplifică gustul), porumb, praz, ridiche, salată, sfeclă, sfeclă roșie, spanac, tomată (protejează de purici, de sădit după varză), tarhon, țelină, usturoi, verze, zămos

◆ rubarbă, soc roșu
◆ absint, albăstriță, busuiocul cerbilor, cânepă, cârciumărese, cătușnică, cimbrisor (protejează de afide, musca verzii și fluturele alb de varză), cimbru de câmp, cimbru de vară, coada șoricelului, condurasi (cu toate verzele), cosmos, delfinium, floarea soarelui, gălbenele, isop, lavandă, limba mielului, maghiran, mentă (îmbunătățește starea generală și protejează de fluturi Noctuidae), mentă piperată (protejează de Pieridae sau fluturle alb de varză), mușcate, mușetel, petunia, rozmarin, salvie, sovârf, trifoi alb, tutun, țigăncușe, vetrice

Asociații incompatibile

◆ ardei, arpagic, Brassicaceele, broccoli, ceapă, cicoare, conopidă, fasolă cățărătoare, fenel, mazăre, mărar, muștar, pătrunjel, praz, ridiche, rută, șalotă, tomată, usturoi, varză creață, vânăță
◆ căpșun, vie
◆ gălbenele, vetrice

Notă: 1. Ierburile aromate în general resping viermele de varză.
2. Căpșunul și ridichea trebuiesc plantate după varză; nu se înțelege cu alte varietăți de varză.

30. *Brassica oleracea ssp. sabillifica + B. o. ssp. acephala*
Kale, collard (EN Kale - RU листовая капуста)

Brassicaceae

Asociații benefice

◆ arpagic, broccoli, busuioc, castravete, ceapă, chimen, conopidă, fasolă, gulie, kale, mazăre, mărar, morcov, porumb, salată, sfeclă, spanac, tarhon, tomată, țelină, usturoi, verze
◆ cătușnică, cârciumărese, coada șoricelului, floarea soarelui, gălbenele, limba mielului, mentă, mușcate, mușetel, rozmarin, salvie, sovârf

Asociații incompatibile

◆ ardei, ridiche, tomată, vânăță

Notă: Varza de frunze se împacă cu multe plante.

31. *Carum carvi*

Chimen (EN Caraway - RU Тмин)

Apiaceae

Asociații benefice

- ◆ barba-caprei, cardon, ceapă, mazăre, nap turcesc, praz, ridiche, salată, șalotă, tomată, varză căpățână, varză creată (protectoare)
- ◆ rozmarin, salvie

Asociații incompatibile

- ◆ fenicul

32. *Cichorium endiva ssp. latifolium* + *C. e. ssp. crispa*

Cicoare, andivă (EN Escarole + Endive - RU Цикорий + Эндивий)

Asteraceae

Asociații benefice

- ◆ castravecior, castravete, dovleac, dovlecel, fasolă, mazăre, morcov, nap turcesc, praz, ridiche, varză căpățână

Asociații incompatibile

- ◆ conopidă, fenel, gulie, varzăconopidă, fenel, gulie, varză

33. *Coriandrum sativum*

Coriandru (EN Cilantro, Coriander - RU Кориандр)

Apiaceae

Asociații benefice

- ◆ anason, ardei, arpagic, asmățui, barba-caprei, broccoli, cardon, cartof, castravete, ceapă, conopidă, dovleac, dovlecel, fasolă, mazăre, mărar, morcov (respinge musca și afidele morcovului), nap turcesc, pătrunjel, praz, ridiche, salată, sfeclă, spanac, sparanghel, șalotă, tarhon, tomată, varză de Bruxelles, verze
- ◆ cătușnică, cârciumărese, cimbru, coada șoricelului, floarea soarelui, gălbenele, limba mielului, mușcate, mușetel, petunia, rozmarin, salvie

Asociații incompatibile

- ◆ fenel, fenicul (coriandru dăunează formării semințelor de fenicul), pătrunjel, vânăță
- ◆ salvie

Notă: Respinge afidele. Coriandru emite prin rădăcini un exsudat care are un efect letal contra unor nematozi care sunt astfel otrăviți. Atrage prădători de paraziți precum viespele și sirfidele. O infuzie din frunze de coriandru cu semințe de anason este foarte eficace contra păiangenului roșu și câteva tipuri de afide.

34. *Eruca sativa*

Rucolă, rucetă, aragulă, voinicică (EN Arugula, rocket plant - RU Руккола)

Brassicaceae

Asociații benefice

- ◆ cartof, castravete, fasolă tufă, mărar, morcov, salată, sfeclă, spanac, tomată, țelină
- ◆ cimbru, condurași, mentă, ceapă, rozmarin

Asociații incompatibile

35. *Foeniculum vulgare ssp. vulgare azoricum*

Fenicul (EN Florence fennel, bulb fennel, finocchio, anise - RU Фенхель)

Apiaceae

Asociații benefice

- ◆ busuioc, castravete, dovleac, dovlecel, mărar, nap turcesc, porumb, praz, sparanghel, țelină

Asociații incompatibile

- ◆ bob, chimen, coriandru (inhibează producerea de semințe a feniculului), fasolă, fenel, gulie, mazăre, mărar, morcov, păstârnac, șalotă, tomată, varză
- ◆ artemisia, pelin (nanifică feniculul)

Notă: De îndepărtat de tot, nu este o plantă însoțitoare bună în grădină căci inhibă creșterea legumelor din preajmă în deosebi a tomatelor, fasolei și guliei. Respinge puricii. Plantă cu polen și nectar care atrage prădători de paraziți precum viespele și sirfidele.

36. *Foeniculum vulgare ssp. vulgare*

Fenel, chimen dulce (EN Fennel, sweet fennel, wild fennel - RU)

Apiaceae

Asociații benefice

Asociații incompatibile

Notă: 1. Inhibă plantele din preajmă.
2. Plantă cu polen și nectar care atrage insectele prădătoare benefice.

37. *Lactuca sativa*

Salată verde, salată căpățână, Lăptuc (EN Lettuce - RU Латук посевной, Салат-латук)

Asteraceae

Asociații benefice

- ◆ anghinare, arpagic, asmățui (îmbunătățește creșterea salatei, ține la distanță afidele și respinge melcii și limaxul), bob, Brassicaceele, busuioc, cartof, castraveț, castravete, ceapă, conopidă, coriandru, dovleac, dovlecel, fasolă, fasolă cățărătoare, fetică, gulie, lobodă, mangold, mazăre, mărar, morcov, nap turcesc, pătrunjel, porumb, praz, ridiche (este protejată de salată), ridiche neagră, sfeclă, spanac, sparanghel, șalotă, tarhon, tomată, țelină, usturoi, varză căpățână, varză de mare, vânăță, verze, zămos
- ◆ alune de pământ, căpșun, cireș, măr, rubarbă
- ◆ cătușnică, cârciumărese, cimbru, coada șoricelului, crizantemă, floarea soarelui, gălbenele, limba mielului, maghiran, mușcate, mușetel, panseluță, petunia, trifoi, țigăncușe

Asociații incompatibile

- ◆ broccoli, cresson, fasolă tufă, gurdă, mazăre, morcov (de sădit după), pătrunjel, praz, spanac, tomată, țelină
- ◆ floarea soarelui

Notă: 1. Salata are o influență bună asupra la toată grădina. Protejează Brassicaceele de purici de pământ. Salatele activează/stimulează activitatea rădăcinoasă la alte plante-ajutor.
2. Salata plantată alături de pătrunjel suferă enorm, nici plantată după pătrunjel, salata nu se va descurca prea bine.

38. *Lepidium sativum*

Cresson, crud, hreniță, caprilemă (EN Cress salad - RU Кресс-салат)

Brassicaceae

Asociații benefice

- ◆ ceapă, gulie, praz, ridiche

Asociații incompatibile

39. *Levisticum officinale*

Leuștean (EN Lovage - RU Любисток лекарственный)

Apiaceae

Asociații benefice

- ◆ aproape toate plantele, în special sparanghel, fasolă.

Asociații incompatibile

- ◆ rubarbă

Notă: Leușteanul este considerat unul din companionii ideali pentru aproape toate plantele; îmbunătățește sănătatea, creșterea și gustul roadei la multe plante din grădină. Atrage insecte benefice. De sădit peste tot!

40. *Ocimum basilicum*

Busuioc (EN Basil - RU Базилик душистый)

Lamiaceae

Asociații benefice

- ◆ anason, ardei dulce, arpagic, bob (respinge gândacul boboaselor *Callosobruchus analis*), broccoli, busuioc, cartof, castravecior, castravete, conopidă, coriandru, dovleac, dovlecel, fasolă, fenel, fenicul, gogoșari, mărar, pătrunjel, salată (protejează salata), sfeclă, sparanghel, tarhon, tomată (întărește gustul roșiilor), varză, vânăță, zămos,...și toate legumele în general
- ◆ cais
- ◆ cătușnică, cârciumărese, cimbru, coada șoricelului, cuișoare, floarea soarelui, gălbenele, limba mielului, mentă, mușcate, mușetel, petunia, sovârf, trandafir, țigăncușe

Asociații incompatibile

- ◆ castravete, mangold, rută
- ◆ salvie

Nota: Anasonul și mușetelul cresc cantitatea uleiurilor esențiale produse de busuioc; busuiocul atrage fluturi, respinge gândacul de asparagus, țânțari, muște și alte insectele zburătoare. Busuiocul roșu respinge viermele cu corn de roșii (*Manduca quinquemaculata*). Însănătoșește solul și îmbunătățește creșterea plantelor vecine.

41. *Petroselinum crispum*

Pătrunjel (EN Parsley - RU Петрушка)

Apiaceae

Asociații benefice

- ◆ ardei, arpagic, bob, busuioc, cartof, ceapă, cepi multianuale, coriandru, fasolă, gogoșari, mazăre, morcov (pătrunjelul respinge musca morcovului), porumb, praz, ridiche, ridiche neagră, sfeclă, spanac, sparanghel, tarhon, tomată, țelină, usturoi, varză
- ◆ căpșun
- ◆ cătușnică, cârciumărese, cimbru de vară, coada șoricelului, cuișoare, floarea soarelui, gălbenele, limba mielului, mușcate, mușetel, petunia, rozmarin, trandafir (îmbunătățește mireasma trandafirilor)

Asociații incompatibile

- ◆ castravete, ceapă, chimen, fasolă, hrean, mazăre, morcov, praz, salată, sfeclă, țelină, usturoi, varză căpățână
- ◆ mentă

Nota: Florile pătrunjelului atrag insecte prădătoare benefice fiind o plantă cu polen și nectar protejând astfel pe toți de dăunători. Respinge gândacii, limaxul și mielcii.

42. *Pimpinella anisum*
Anason (EN Anise, Aniseed - RU Анис)

Apiaceae

Asociații benefice
◆ coriandru, fasolă în general vecinatate.

Asociații incompatibile
◆ busuioc, castravete, morcov, rută

Notă: Anasonul este un bun însoțitor în grădină atrăgând insectele de pradă și îmbunătățind vigoarea pantelor din imediata

43. *Rheum rhabarbarum*
Rubarbă, revent, rabarbăr, rabarbară (EN Rhubarb - RU Ревень)

Polygonaceae

Asociații benefice
◆ ceapă, fasolă, hrean, salată, spanac, usturoi, varză căpățână
◆ căldărușe, trandafir

Asociații incompatibile
◆ agriș

Notă: Plantă în general solitară, acceptă mai ușor plantele multe anuale precum ceapa și hreanul. Merge bine cu plantații de pomuşoare.

44. *Rumex acetosa*
Măcriș (EN Sorrel - RU Щавель кислый)

Polygonaceae

Asociații benefice
◆ morcov, ridiche neagră, varză
◆ căpșun, vie

Asociații incompatibile
◆ fasolă, mazăre, tomată
◆ salvie și alte plante aromate

Notă: Activează în mod negativ asupra multor culturi.

45. *Ruta graveolens*

Rută (EN Rue - RU Рута душистая)

Rutaceae

Asociații benefice

- ◆ morcov
- ◆ căpșun, smochin, zmeur
- ◆ trandafir

Asociații incompatibile

- ◆ broccoli, busuioc, conopidă, verze
- ◆ salvie

Notă: Respinge diverse muște (Diptera), gândacul japonez, pisicile și câinii.

46. *Sinapis alba*

Muștar (EN Mustard - RU Горчица белая)

Brassicaceae

Asociații benefice

- ◆ bob, conopidă, grâu, gulie, mazăre, nap turcesc, ridiche neagră, varză căpățână
- ◆ cais, cireș, dud, măr, pomii fructiferi, vie

Asociații incompatibile

- ◆ broccoli, nap turcesc, sfeclă
- ◆ rapiță

Notă: Însănătoțește solul și alungă insectele.

47. *Spinacia oleracea*

Spanac (EN Spinach - RU Шпинат огородный)

Chenopodiaceae

Asociații benefice

- ◆ ardei, arpagic, bob, cartof, castravete, ceapă, cicoare, conopidă, coriandru, fasolă, mazăre, mangold, mărar, morcov, nap turcesc, pătrunjel, porumb, praz, ridiche, ridiche neagră, salată, sfeclă, tarhon, tomată, țelină, varză căpățână, varză roșie, vânăță, verze
- ◆ cais, căpșun, cireș, dud, măr, pomi fructiferi, rubarbă
- ◆ cătușnică, cârciumărese, cimbru, coada șoricelului, floarea soarelui, gălbenele, limba mielului, maghiran, mușcate, mușetel

Asociații incompatibile

- ◆ cartof, castravete, ceapă, dovleac, fasolă, fenicul, gogoșari, mangold, ridiche neagră, sfeclă roșie, tomată, țelină

Notă: Protejează de alticele Brassicaceelor. Este benefic pentru majoritatea plantelor prin faptul că activează rădăcinile celorlalte plante.

48. *Tetragonia tetragonoides*

Tetragonă, spanac de vară, spanac de Noua Zelandă
(EN Tetragon, New Zealand spinach, See spinach - RU Шпинат новозеландский)

Aizoaceae

Asociații benefice

- ◆ tomată

Asociații incompatibile

49. *Valerianella locusta*

Fetică, valerianelă, răpunzel, salata mielului (EN Corn salad, fetticus, mache, lamb's lettuce, feldsalat, nut lettuce - RU салат ягненка, Полевой салат)

Valerianaceae

Asociații benefice

- ◆ busuioc, castravete, ceapă, dovleac, fasolă, gulie, mazăre, morcov, nap turcesc, praz, ridiche, salată, tomată, țelină, usturoi, varză
- ◆ căpșun
- ◆ trifoi roșu

Asociații incompatibile

- ◆ salată, spanac, varză

Categoria 4

Legume semințe

În acest grup sunt prezente legumile care sunt apreciate în agricultură pentru bobul sau sămânța pe care o produc și care este foarte bogată în proteine, lipide și mulți alți nutrienți. Aici se regăsesc în integritate reprezentanții familiilor botanice Fabaceae (Boboasele sau Leguminoasele cum li se mai spune) și Poaceae care înglobă cerealele plus reprezentanți mai rari precum Hrișca (Polygonaceae), Quinoa și Amarantul cu semințe (Amaranthaceae) sau Chia (Lamiaceae)

50. *Arachis hypogaea*

Alun de pământ (EN Peanut - RU Арахис, Орех земляной)

Fabaceae

Asociații benefice

- ◆ cucurbițele, dovlecel, porumb

Asociații incompatibile

51. *Avena sativa*

Ovăz (EN Cultivated Oats - RU Овёс)

Poaceae

Asociații benefice

- ◆ fasolă (stimulare reciprocă), morcov (rădăcinele ovăzului secretă bor care lipsește uneori morcovului și provoacă fisurarea rădărinei)
- ◆ berberis
- ◆ lucernă, lupin, vicia

Asociații incompatibile

- ◆ muștar (semințele îi sunt slăbite de cele ale ovăzului)
- ◆ cais, elaeagnus, plop, salcie, stejar (toate inhibă creșterea ovăzului)

52. *Fagopyrum esculentum*

Hrișcă (EN Buckwheat - RU Гречиха)

Polygonaceae

Asociații benefice

- ◆ castravete, Cucurbitaceele, dovlecel,
- ◆ berberis, vie

Asociații incompatibile

Notă: Atrage prădătorii de paraziți precum viespele și sirfidele. Plantă meliferă.

53. *Glycine max*
Soia (EN Soybean - RU Соя)

Fabaceae

Asociații benefice

- ◆ batat

Asociații incompatibile

- ◆ fenicul
- ◆ vie
- ◆ elaeagnus, plopul, salcia, stejarul și inhibează creșterea

Notă: Se asociază bine cu toate plantele din grădină.

54. *Hordeum vulgare*
Orz (EN Barley - RU Ячмень)

Poaceae

Asociații benefice

- ◆ secară
- ◆ berberis

Asociații incompatibile

- ◆ vie

55. *Lathyrus sativus*

Măzăroi, mazăre sau linte pătrată, mazăre furajeră, mazăre de miorițe, linte de Spania, dinte de cal (EN Grass pea, Indian pea - RU Чина посевная)

Fabaceae

Asociații benefice

- ◆ salată
- ◆ gălbenele

Asociații incompatibile

56. *Lens culinaris*

Linte (EN Lentil, Lens - RU Чечевица пищевая)

Fabaceae

Asociații benefice

◆ toate legumele în afară de ceapă, șalotă, usturoi

Asociații incompatibile

◆ ceapă, șalotă, usturoi

◆ mentă (provoacă reducerea micorizelor plantelor cultivate)

57. *Phaseolus vulgaris ssp. vulgaris*

Fasolă cățărătoare, fasolă agățătoare, fasolă urcătoare (EN Climbing Bean, Pole Bean - RU Фасоль коловая)

Fabaceae

Asociații benefice

◆ anason (îmbunătățește vigoarea), anghinare, bob, Brassicaceele, broccoli, busuioc, cartof (protejează de gândacul de Colorado și de California), castravete, castravecior, cicoare, conopidă, coriandru, dovleac, dovlecel, fetică, harbuz, hrean, kale, leuștean, linte, lobodă, mangold, mazăre, morcov, nap turcesc, pătrunjel, porumb (fasola îl folosește ca arac iar porumbul beneficiază de azotul fixat în sol de fasolă), praz, ridiche (semănat cu 2 săptămâni înainte, se dezvoltă foarte bine la rădăcina fasoleicaci îi place vecinătatea și umbra fasolei), salată (protejează de afide), spanac, sparanghel, tarhon, tomată (este protejată de fasolă), țelină, țelină rădăcină, varză căpățână, varză de Bruxelles, vânăță, verze (protejează de fluture Noctuidae), zămos

◆ căpșun, rubarbă, vie

◆ absint, cătușnică, cârciumărese, cimbru (alungă purecii fasolei), cimbrue vară (protejează de afide, îmbunătățește creșterea și aroma fasolei, alungând totodată gândacii de fasole), coada șoricelului, condurași, gălbenele, gladiolus, limba mielului, maghiran, mazărică, mușcate, mușetel, petunia, rozmarin, salvie, țigăncușe

Asociații incompatibile

◆ ardei iute, arpagic, bob, broccoli, ceapă, conopidă, fasolă tufă, fenel, fenicul (se urăsc mutual cu fasolea), gulie (crește foarte rău în preajma fasolei), mazăre, mangold, praz, sfeclă, șalotă, tomată, țelină, usturoi, varză căpățână

◆ elaeagnus, plopul, salcia și stejarul inhibează creșterea fasolei

◆ floarea soarelui, gladiole, mentă (provoacă reducerea micorizelor plantelor cultivate), salvie, țigăncușe

Notă: 1. Nu e capricios și se asociază cu multe și-i protejează pe toți de dăunători. Fixează azotul din aer și-l restituie solului. Fasola plantată lângă praz și țelină trebuie să fie în cantități mici de nu, toate trei specii vor avea o creștere inhibată.

2. Fasolea cățărătoare și sfeclă își inhibă reciproc creșterea. Fasola nu se împacă cu reprezentanții familiei Amaryllidaceae în mod general.

58. *Phaseolus vulgaris*

Fasolă tufă, fasolă pitică, fasoliță (EN Bush Bean, Runner Bean - RU Фасоль кустовая)

Fabaceae

Asociații benefice

◆ anason (îmbunătățește vigoarea), anghinare, bob, Brassicaceae, broccoli, busuioc, cartof (protejează de gândacul de Colorado și de California), castravete, castravecior, căpșun, cicoare, conopidă, coriandru, dovleac, dovlecel, fasolă, fetică, gulie, harbuz, hrean, kale, leuștean, linte, lobodă, mangold, mazăre, mărar, morcov, nap turcesc, pătrunjel, porumb, praz, ridiche (semanat cu 2 săptămâni înainte, se dezvoltă foarte bine la rădăcina fasolei), salată (protejează de afide), spanac, sparanghel, tarhon, tomată, țelină, țelină rădăcină, varză căpățână, varză de Bruxelles, vânăță, verze (protejează de fluture Noctuidae), zămos

◆ căpșun (face ca fasolea să fie mai timpurie și el tot crește mai bine), rubarbă, vie

◆ absint, cătușnică, cârciumărese, cimbru (alungă purecii fasolei), cimbrue vară (protejează de afide, îmbunătățește creșterea și aroma fasolei, alungând totodată gândacii de fasole), coada șoricelului, condurași, floarea soarelui, gălbenele, gladiolus, maghiran, mazărică, mușcate, mușetel, petunia, rozmarin, salvie, țigăncușe

Asociații incompatibile

◆ ardei iute, arpagic, bob, broccoli, ceapă, conopidă, fasolă cățărătoare, fenel, fenicul, gulie, mazăre, mangold, praz, ridiche, sfeclă, șalotă, tomată, țelină, usturoi, varză căpățână

◆ elaeagnus, plopul, salcia și stejarul inhibează creșterea fasolei

◆ floarea soarelui, gladiole, mentă (provoacă reducerea micorizelor plantelor cultivate), salvie, țigăncușe

Notă: 1. Nu e capricios și se asociază cu multe și-i protejează pe toți de dăunători. Fixează azotul din aer și-l restituie solului. Fasola plantată lângă praz și țelină trebuie să fie în cantități mici de nu, toate trei specii vor avea o creștere inhibată.
2. Fasola nu se împacă cu reprezentanții familiei Amaryllidacea în mod general.

59. *Pisum sativum*

Mazăre (EN Garden pea, Peas - RU Горох посевной)

Fabaceae

Asociații benefice

◆ anghinare, ardei iute, bob, cardon, cartof (profită de azotul fixat de mazăre), cartof devreme, chimen, cicoare, castravete, castravecior, dovleac, dovlecel, fasolă, fetică, gulie, hrean, mazăre, morcov, muștar, nap turcesc, pătrunjel, porumb, ridiche, ridiche neagră, salată, sfeclă roșie, spanac, sparanghel, tarhon, tomată, țelină, varză căpățână, vânăță, zămos

◆ căpșun, vie

◆ cătușnică, cânepă (protejează de afidele mazărei), cârciumărese, cimbru, cimbru de vară, coada șoricelului, floarea soarelui (protejează mazărea), gălbenele (semanat puțin mai devreme îndepărtează nematozii), limba mielului, mentă, mușcate, mușetel, muștar alb (protejează de prădătorii boabelor), petunia, țigăncușe

Asociații incompatibile

◆ ardei, arpagic, bob, broccoli, cartof târziu, ceapă, fasolă, nap suedez, pătrunjel, praz, spanac (de nu semănat fasolă după el) șalotă, tomată, țelină, usturoi, varză căpățână

◆ căpșun

◆ gladiolus, pelin

Notă: 1. Dovleacul atrage păianjeni, gândaci benefici de sol.
2. Nu iubește să fie singur

60. *Secale cereale*
Secară (EN Rye - RU Рожь)

Poaceae

Asociații benefice

- ◆ orz
- ◆ berberis, vie

Asociații incompatibile

- ◆ cicoare
- ◆ *Elytrigia* (strică secara)

Notă: Încetinește creșterea plantelor sălbatice din jur

61. *Triticum aestivum*
Grâu (EN Common Wheat - RU Пшеница мягкая)

Poaceae

Asociații benefice

- ◆ hrișcă (grâul negru de iarnă), muștar, porumb
- ◆ berberis, vie
- ◆ esparceta, mărăriță (cu grâul de iarnă), mușetel în cantități mici

Asociații incompatibile

- ◆ ceapă, fasolă, sorg, usturoi (toate diminuează viteza de creștere a grâului)
- ◆ arțar, cireș, cornișor, pin
- ◆ *Elytrigia* (strică grâul), lalele, mac sălbatic, mac de grădină, mușetel, violetă, volbură

62. *Vicia faba*
Bob (EN Broad bean, fava bean - RU Бобы, Боб садовый)

Fabaceae

Asociații benefice

- ◆ anghinare, broccoli, busuioc, cartof, castraveci, castravete, conopidă, dovleac, dovlecel, fasolă, linte, mazăre, mărar (respinge afidele bobului), morcov, muștar, ovăz, porumb, ridiche, ridiche neagră, salată, sfeclă, spanac, tomată, țelină, varză, varză de Bruxelles, verze, zămos
- ◆ căpșun
- ◆ coada șoricelului, delfinium, floarea soarelui, lavandă, limba mielului, maghiran, rozmarin, sovârf, țigăncușe

Asociații incompatibile

- ◆ arpagic, cartof, ceapă, fasolă, fenel, fenicul, leurdă, mazăre, morcov (de sădit după), praz, sfeclă, șalotă, țelină, tomată, usturoi
- ◆ pelin, țigăncușe

63. Zea mays

Porumb dulce, porumb zaharat (EN Sweet Corn - RU Кукуруза)

Paceae

Asociații benefice

◆ amarant, anghinare, arpagic, bob (porumbul îi mărește randamentul), broccoli, cartof, castraveci, castravete, conopidă, dovleac, dovlecel, fasolă (atrage insecte care se hrănesc cu lăcuste și diverși alți dăunători), fasolă cățărătoare, fasolă lată, fasolă tufă, gulie, gurdă, harbuz, hrișcă (în anii de secetă, dacă se amestecă semințele la 2/3 porumb cu 1/3 hrișcă această asigură umbră porumbului și sporește dezvoltarea lui), mazăre (profită de umbră și dă azot în schimb), muștar, nap turcesc (de semănat între rândurile de porumb când acesta nu este încă total dezvoltat, îi asigură umbră și posibilitatea de a rămâne tândru cu condiția să aibă apă suficientă), patison, pătrunjel, praz, orz, ridiche, salată (este protejată de porumb), sfeclă, soia, spanac, tarhon, tomată (este protejată de porumb), varză, zămos

◆ alun, măr, vie

◆ cătușnică, cârciumărese, cimbru, coada șoricelului, floarea soarelui, gălbenele, limba mielului, lupin, maghiran, mentă, moțul curcanului, mușetel, mușcate, petunia, sonchus, spanac sălbatic, vetrice, zorea

Asociații incompatibile

◆ cartof, cicoare, dovlecel, sfeclă, țelină, salată, tomată

◆ eleagnus sp., plop (inhibă creșterea), salcie, stejar

◆ Elytrigia (efect negativ), mentă, rozmarin

Notă: 1. Fsolea și alunele fixează azotul în sol pentru porumb, care este un mare consumator de azot; porumbul oferă suport de cățărare fasolei; porumbul este protejat de uscăciune de către pepeni și castraveți.

2. Regulează apariția noilor lăstari de zmeur.

Categoria 5

Legume rădăcină

În această categorie snt grupate legumele care au dezvoltat pe parcursul evoluției și selecției umane un organ rădăcinos subteran, crocant sau mai fibros foarte nutritive. În mare parte, aceste legume sunt bianuale, ceea ce înseamnă că ele înfloresc și produc semințe în al doilea an. Această particularitate face ca legumele rădăcină să fie potrivite pentru o păstrare îndelungată de câteva luni oferind hrană omului și animalelor pe parcursul iernii.

64. *Apium graveolens ssp. rapaceum*

Țelină rădăcină

(EN Celery root, Celeriac, turnip-rooted celery, knob celery - RU Сельдерей культурный)

Apiaceae

Asociații benefice

- ◆ arpagic, broccoli, castraveci, castravete, ceapă, conopidă, dovlecel, fasolă tufă, fenel, fetică, mazăre, morcov, praz, ridiche, salată, sfeclă, spanac, tomată, usturoi, varză capătână, varză roșie, verze
- ◆ maghiran

Asociații incompatibile

- ◆ cartof, fasolă, mazăre, morcov, pătrunjel, porumb, tomată

Notă: *Respinge fluturile alb de varză*

65. *Arctium lappa*

Anghinare chineză, Bardană (EN Greater burdock, gobō, edible burdock, lappa, beggar's buttons - RU Лопух большой, репейник, репей)

Asteraceae

Asociații benefice

- ◆ cartof, sfeclă și majoritatea legumelor care cresc în sol ușor
- ◆ coacăz negru

Asociații incompatibile

- ◆ vie

Notă: *Mărește durata de păstrare a roadelor.*

66. *Armoracia rusticana*

Hrean, tormac, rădăcină-sălbatică (EN Horseradish - RU Хрен)

Brassicaceae

Asociații benefice

- ◆ cartof (hreanul respinge gândacul de Colorado), plante aromate
- ◆ cais, căpșun, cireș, gutui (hreanul respinge vermele de gutui), măr
- ◆ trandafir

Asociații incompatibile

- ◆ fasolă, tomată

67. *Beta vulgaris ssp. vulgaris*
Sfeclă (EN Beet root - RU Свёкла столовая)

Amaranthaceae

Asociații benefice

- ◆ anghinare chineză, arpagic, broccoli, busuioc, cartof, castravete, ceapă, chimion, conopidă, coriandru, fasolă tufă, gulie, hrean (de plantat pe perimetru sau în cele 4 colțuri ale parcelei) mazăre, mangold, morcov, porumb, praz, ridiche, ridiche neagră, salată, soia, spanac, sparanghel, șalotă, tarhon, tomată, țelină, usturoi, varză de bruxelles, verze (majoritatea verzelor)
- ◆ căpșun
- ◆ cătușnică, cânepa, cârciumărese, cimbru, coada șoricelului, gălbenele, floarea soarelui, limba mielului, maghiran, mușcate, mușetel, petunia

Asociații incompatibile

- ◆ cartof, fasolă cățărătoare, mangold, morcov, muștar, praz, porumb, spanac, sparanghel, tomată
- ◆ floarea soarelui

Notă: 1. Cartoful, castravetele, cânepa, ceapa, fasolă tufă, gulia, morcovul, ridichea, ridichea neagră, salata, spanacul, tomată, țelina și usturoiul protejează sfecla contra gândacului de sfeclă (*Chaetocnema sp.*)

Respinge alticele din grădină. Însănătoșește solul prin substanțele emise de rădăcini în care sunt conținuți antibiotici. Bine de plantat după boboase, cereale, plantele multianuale și porumbul. Sfecla crește bine după coriandru, chimion și ceapă.

2. Sfecla poate avea un efect inhibător asupra la germinarea a mai multor specii vegetale.

68. *Brassica napus ssp. napobrassica*

Nap Suedez, rutabaga (EN Swede, Swedish Turnip, Neep - RU Брюква)

Brassicaceae

Asociații benefice

- ◆ castravecior, castravete, dovleac, morcov, muștar, salată, sfeclă, spanac, tomată, varză căpățână

Asociații incompatibile

- ◆ fasolă, hrean, mazăre, țelină

69. *Brassica oleracea ssp. gongyloides*

Gulie (EN Kohlrabi - RU Капуста кольраби)

Brassicaceae

Asociații benefice

- ◆ arpagic, broccoli, busuioc, castravecior, castravete, ceapă, conopidă, coriandru, fasolă, fasolă tufă, fetică, kale, mazăre, mărar, muștar, păstârnac, porumb, praz, ridiche, salată, sfeclă, sfeclă roșie, spanac, tarhon, țelină, usturoi, verze
- ◆ cătușnică, cârciumărese, cimbru, cimbru de vară, coada șoricelului, condurasi, floarea soarelui, gălbenele, isop, limba mielului, mentă, mușcate, mușetel, oregano, petunia, rozmarin, salvie, sovârf, ierburi aromate în general

Asociații incompatibile

- ◆ ardei, cartof, cicoare, fasolă cățărătoare, fenicul, praz, ridiche, salată sălbatică, șalotă, vânăță, tomată (efect foarte dăunător asupra tomatei), usturoi
- ◆ căpșun, vie

70. *Brassica rapa ssp. rapifera*
Nap turcesc (EN Turnip - RU Пена, Турпент)

Brassicaceae

Asociații benefice

◆ arpagic, castravete, cicoare, chimen dulce, fasolă, fenel, fetică, gurdă, lobodă, mangold, mazăre (benefici mutual), mărar, morcov (de semănat împreună dar mai rar), muștar, porumb, salată (protejează napul de altice), sfeclă, spanac, tomată, țelină, usturoi, varză căpățână
◆ absint, mentă (protejează napul contra fluturelui alb de varza), rozmarin (protejează napul contra fluturelui alb de varza)

Asociații incompatibile

◆ ceapă, fasolă, hrean, mazăre, muștar, muștar sălbatic (*Sysimbrium* sp.), ridiche, tomată, troscot (*Polygonum aviculare*), țelină, usturoi
◆ căpșun

71. *Daucus carota ssp. sativus*
Morcov (EN Carrot - RU Морковь)

Apiaceae

Asociații benefice

◆ andivă, ardei, ardei iute, arpagic, asmățui, bob, cardon, cartof, castravete (de plantat înainte), ceapă (toate tipurile de morcov protejează de dăunători în deosebi de musca cepei), cicoare, coriandru (respinge musca și afidele morcovului), dovleac, dovlecel, fasolă, fasolă tufă, gulie, kale, lobodă, mangold, mazăre, mărar, nap turcesc, pătrunjel, păstârnac, praz, ridiche, ridiche neagră, salată, salată frunze, scortoneră, sfeclă, sfeclă roșie, spanac, sparanghel, șalotă, tarhon, tomată (alungă musca morcovului iar morcovul menține umiditatea de la piciorul tomatei și-i alungă purecii), țelină, usturoi, varză căpățână, vânăță
◆ alun, căpșun
◆ absint, cătușnică, cârciumărese, cimbru, cimbru de vară, coada șoricelului, degetar, floarea soarelui, gălbenele, gladiolus, in (produce un ulei care poate apăra morcovii), maghiran, mentă, mușcate, mușetel, pelin, petunia, rozmarin, salvie, sovârf

Asociații incompatibile

◆ anason, bob, cartof, fenicul, hrean, mărar, mangold, păstârnac, sfeclă, sfeclă roșie, tomată (dacă plantată înaintea morcovului), țelină
◆ mentă

Notă: 1. Îndepărtează musca cepei și a prazului, de alternat rânduri de morcov și ceapă/praz.

Ceapa, prazul, salvia, rozmarinul, scortonera, ambrozia și plantele aromatice protejează morcovul căci alungă prin mirosul lor muștele care fac ravagii. Ceapa derutează musca morcovului și-l mai protejează de mană iar morcovul alungă musca cepei. Plantă cu polen și nectar, morcovii înfloriți atrag insectele prădătoare benefice.

2. Morcovii nu cresc bine după ei înșiși.

72. *Helianthus tuberosus*

Topinambur, picioică, măr-de-pământ, morcov/nap porcesc, pere-iernatice, guli, cartoful săracului
(EN Jerusalem artichoke - RU Топинамбур, земляная груша)

Asteraceae

Asociații benefice

◆ cartof, castravete, fasolă, spanac, varză

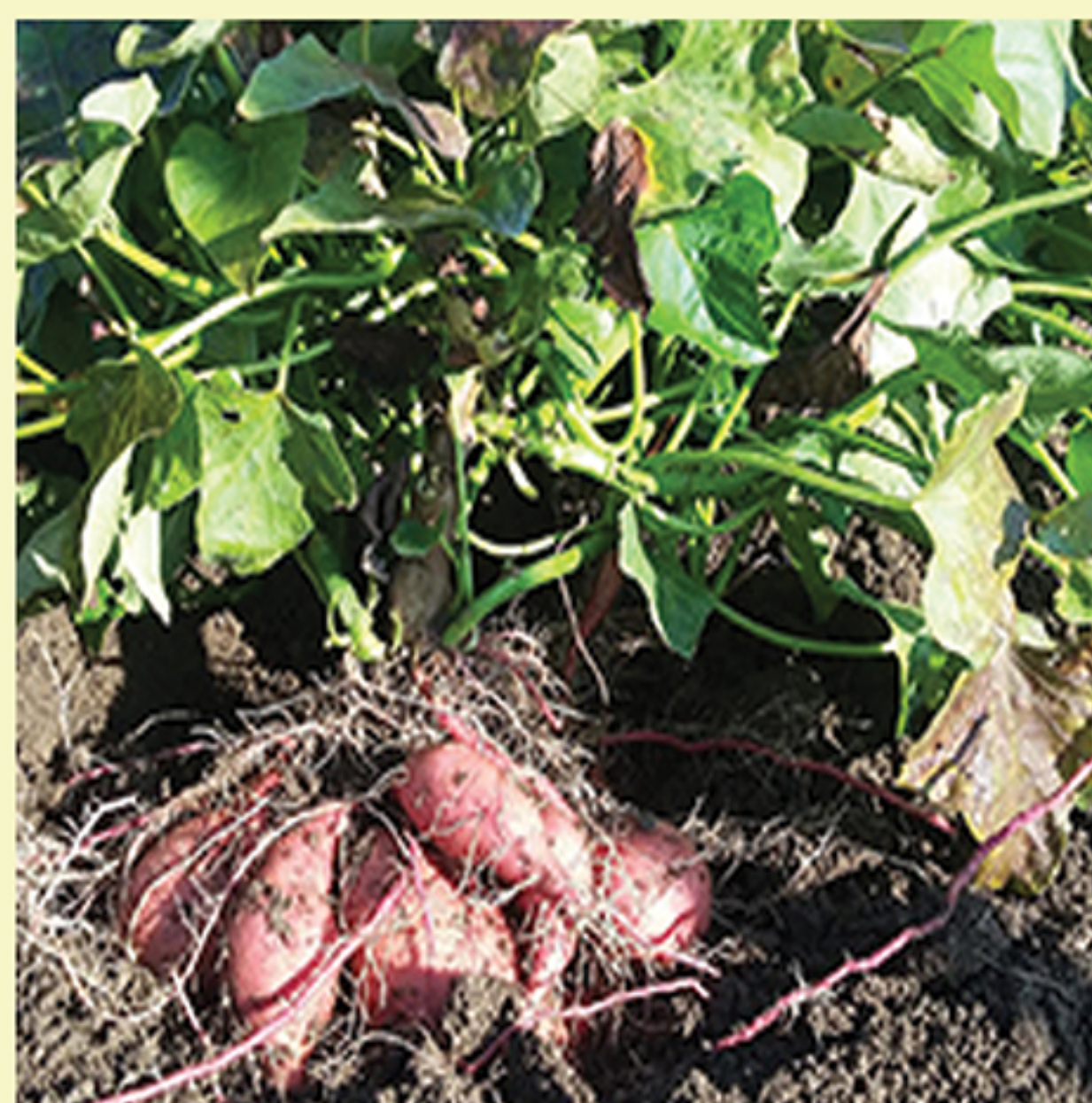
Asociații incompatibile

◆ zmeură

73. *Ipomoea batatas*

Batat, cartof dulce (EN Sweet potato - RU Батат)

Convolvulaceae

Asociații benefice

◆ soia

Asociații incompatibile

74. *Pastinaca sativa*

Păstârnac (EN Parsnip - RU Пастернак)

Apiaceae

Asociații benefice

◆ ardei, arpagic, barba-caprei, busuioc (favorizează o germinare maximală la semințele de păstârnac), cartof, ceapă, coriandru, fasolă, mazăre, mărar, morcov, porumb, ridiche, ridiche neagră, salată, tomată, usturoi, varză căpățână
◆ maghiran, salvie

Asociații incompatibile

◆ chimen, fenel, mărar, morcov, țelină

Notă: Florile păstârnacului atrag diverse insecte benefice și insecte prădătoare ce nimicesc dăunătorii; iar semințele îndepărtează insectele. Maceratul de păstârnac (frunze și rădăcină) permite lupta contra unor insecte precum afidele și păiangenul roșu.

75. *Raphanus sativus ssp. canthiformis (sin. longipinnatus)*

Ridiche verde, ridiche alba, ridiche Daikon

(EN Daikon Radish, Big Root Radish - RU Редька зелёная, Дайкон)

Brassicaceae

Asociații benefice

◆ castravecior, castravete, dovleac, dovlecel, morcov, păstârnac, sfeclă, soia, spanac, tomată

Asociații incompatibile

◆ mazăre, varză căpățână
◆ căpșun

76. *Raphanus sativus ssp. niger*

Ridiche neagră (EN Horse radish - RU Редька огородная)

Brassicaceae

Asociații benefice

◆ asmățui, bob, cartof, castravete, dovleac, fasolă cățărătoare, gurdă, mazăre, morcov, muștar, păstârnac, salată, sfeclă, spanac, tomată, usturoi, zămos

Asociații incompatibile

◆ fasolă, mazăre, spanac, varză căpățână
◆ căpșun, vie
◆ isop

Notă: Cartoful, castravetele și tomata resping acarienii cu păinginiș (*Tetranychus cinnabarinus*). În general, ridichea neagră respinge insectele mâncătoare de frunze.

77. *Raphanus sativus ssp. sativus*
Ridiche, ridiche de vară (EN Radish - RU Редис)

Brassicaceae

Asociații benefice

◆ anghinare, arpagic, asmățui (se ajută reciproc dar asmățuiul poate da un gust foarte piternic ridichii), bob, broccoli, busuioc, castravecior, castravete (respinge gândacul castravetelui), ceapă, cicoare, conopidă, coriandru, creson (dă un gust foarte bun ridichii), cucurbitică, dovleac, dovlecel, fasolă cățărătoare, gulie, gurdă, lobodă, mangold, mazăre, mărar, morcov, muștar, păstârnac, pătrunjel, porumb, salată (protejează de păduchi de pământ sau altice *Altica lythri* îi și dă un gust foarte tandru dar salata suferă în schimb), sfeclă, spanac, sparanghel, tarhon, tomată (ridichea o protejează de *Tetranychus urticae* iar tomată îi respinge alticele), țelină, usturoi, varză căpățână, varză de mare, vânăță, zămos

◆ căpșun, vie

◆ absint, cătușnică, cărciumărese, cimbru, coada șoricelului, condurași (este benefic ridichei și-i dă un gust bun), floarea soarelui, gălbenele, limba mielului, maghiran, mușcate, mușetel, petunia, plante aromatate, urzică

Asociații incompatibile

◆ asmățui (dă un gust mai picant), broccoli, cartof, castravecior, castravete, ceapă, conopida, dovleac, dovlecel, fasolă tufă, gulie, mazăre, nap, varză (negativ dacă crescută înainte de ridiche), varză de Bruxelles

◆ căpșun, vie

◆ isop

Notă: Este o legumă însoțitoare benefică pentru celelalte legume. Cucurbitaceele protejează ridichea de insecte Sesiidae. Asocierea cu fasolă cățărătoare este reusită căci vine cu 2 săptămâni mai târziu decât ridichea. Sfecla, morcovul, spanacul și păstârnacul se folosesc în asociere cu ridichea pentru a indica rândurile acesteia. Benefică înainte de dovlecei, dovlecei, Cucurbitaceele și alte plante târzii. Respinge unele insecte dăunătoare castravetelui, zămosului și dovlecilor/dovleciorilor. Unele ridichi oleaginoase sunt folosite ca îngrășământ verde cu proprietăți nematocide anume contra nematodei *Heterodera schachtii*. În acest caz, masa verde trebuie îngropată înainte de sfârșitul ciclului nematodelor.

78. *Scorzonera hispanica*

Scorțoneră, scorționeră (EN Black salsify, Spanish salsify, black oyster plant - RU Козелец испанский, Скорцонера испанская, Чёрный корень, Сладкий корень)

Asteraceae

Asociații benefice

◆ ceapă, morcov, păstârnac, ridiche, sfeclă, varză căpățână

Asociații incompatibile

◆ fasolă, hrean, mazăre, tomată

Solanaceae**Asociații benefice**

◆ amarant, ardei, arpagic, arpagic chinez, bob, ceapă, chimion și coriandru (îmbunătățesc gustul cartofului), cresson, fasolă, fasolă tufă (respinge colorado dar și fixează azotul benefic cartofului-deplantat în rânduri alternate cu cartof), fasolă urcătoare de Lima, gulie, harbuz, hrean (plantat în colșurile parcelei de cartofi – asigură protecție generală și respinge gândacul de colorado), leurdă, mazăre (cartoful profită de azot, de plantat 1 rând de cartofi la 2 de mazăre), mărar, morcov, pătrunjel, porumb, ridiche, ridiche neagră, salată, sfeclă, spanac, sparanghel, șalotă, tarhon, tomată, țelină rădăcina, usturoi, vânăță (plantată pe perimetru parcelei constituie o barieră capcană pentru colorado), verze (de Bruxelles în deosebi dar și conopida și gulie și broccoli)

◆ agriș, coacăz roșu, kiwi, mălin (Prunus padus-frunzele protejează cartoful de fitoftora), scoruș

◆ alyssum (este un mulci natural perfect, asigurând umiditatea solului, atragând totodată insectele benefice), cătușnică, cânepă (respinge gândacul de colorado și mărește rezistența cartofului la mană), cârciumărese, cimbrisor, cimbru de vară, coada șoricelului, condurași (îmbunătățește cartoful), degețel, floarea soarelui, gălbenele, in, Lamium sp. (protejează de gândac), lavandă (ține la distanță gândacul de colorado), limba mielului, maghiran, morelă de Balbis, mușcate, mușetel, petunia (resping insectele Cicadellidae, daunatoare culturii de cartofi), ricin, sovârf, țigăncușe, urzică, urzică moartă, vetrice, zărnă,

Asociații incompatibile

◆ ardei iute, ceapă, castravete, castravecior, cucurbitele, dovleac, dovlecel, fenicul, gogosari, gulie, gurdă, lobodă, mangold, morcov, nap, patison, porumb, ridiche, sfeclă, spanac, sparanghel, tomată, țelină, usturoi, vânăță, zămos

◆ căpșun, cireș, măr (negativ pentru creșterea roadelor), mesteacăn, nuc, vie, vișin, zmeur

◆ floarea soarelui (face cartoful mai sensibil la mană și-i crează concurență pentru soare prin umbra sa), rozmarin

Notă: 1. Între rânduri de cartof e bine de sădit zămos și harbuz; cât răsada se prinde, cartoful se dezvoltă. Apoi lianele de harbuz și zămos protejează cartoful de călduri până în septembrie când poate fi strâns pentru păstrare.

Suprimă dăunătorii boabelor, musculița albă (Aleyrodidae), molia, afidele și acarienii. Boboasele sunt benefice crescute anterior cartofului.

2. Roșiile și cartofii se pot contamina reciproc cu fungii *Phytophthora infestans* și *Alternaria solani*. Aceștia produc boli grave distrugând cultura în totalitate. Căpșun, morcov și usturoi de plantat după cartof. Tomata este negativă atât fiind plantată înainte cât și după.

80. Tragopogon pratensis

Barba-caprei, bardană (EN Goat's Beard, Jack-go-to-bed-at-noon, Showy Goat's-beard, Shepherd's clock, Meadow Salsify - RU Козлобородник луговой)

Asteraceae

Asociații benefice

◆ morcov, păstârnac

Asociații incompatibile

Categoria 6

Legume rădăcină

În această ultimă categorie de legume se regăsesc câteva legume cu o structură anatomică mai neobișnită: bulbul care este de fapt o tulpină subterană alcătuită din frunze tasate și compactate ca niște solzi suprapuși. Aceste frunze subterane sunt pline cu substanțe de rezervă și au un înveliș membranos uscat. Toți reprezentanții acestei categorii sunt din familia botanică Amaryllidaceae și sunt bianuale; respectiv înfloresc și sau seminte în al doilea an. Legumele bulbe sunt foarte apreciate ca plante alimentare, cu particularități condimentare și proprietăți medicinale.

81. *Allium cepa ssp. aggregatum*

Șalotă, hașmă, eșalot, ceapă franțuzească (EN Shallot - RU лук-шалот)

Amaryllidaceae

Asociații benefice

- ◆ cartof, ceapă, mangold, mazăre, morcov, salată, sfeclă, sparanghel, tomată, țelină
- ◆ căpșun
- ◆ maghiran

Asociații incompatibile

- ◆ bob, fasolă, fenicul, hrean, mazăre, salată, varză căpățână

82. *Allium cepa*

Ceapă (EN Onion - RU Лук репчатый)

Amaryllidaceae

Asociații benefice

- ◆ amarant, ardei, ardei iute (previne putrezirea rădăcinilor și bolilor provocate de fusarium, datorită unei substanțe pe care o produce), arpagic, broccoli, busuioc, cartof (protejează de fitoftora), castraveț, castravete, cicoare, cresson, dovleac, dovlecel, fenel, fetică, gulie, mangold, mărar, morcov (se protejează reciproc de dăunători-musca morcovului/musca cepei), nap, păstârnac, pătrunjel (transplantat între rândurile de ceapă îi respinge musca), praz, ridiche, ridiche neagră, salată, sfeclă, sfeclă roșie, spanac, sparanghel, sonchus, șalotă, tarhon, tomată, țelină, usturoi, varză de mare, vânăță, verze (merge armonios cu Brassicaceele)
- ◆ cais, căpșun (protejează de dăunători și este protejat de mușgaiul sur), măr
- ◆ cătușnică, cârciumărese, cimbru, cimbru de vară, coada șoricelului, floarea soarelui, gălbenele, limba mielului, maghiran, moțul curcanului, mușcate, mușetel (îmbunătățește aroma cepei și o ajută să crească în sol nisipos dacă de plantat un curpân de mușetel la 1 m de ceapă), petunia, tabac, trandafir

Asociații incompatibile

- ◆ bob, broccoli, cartof, ceapă de tăiat, fasolă (își inhibă reciproc creșterea), fasolă cățărătoare, fasolă tufă, hrean, mazăre (sulfurul din ceapa împiedică fixarea azotului din rădăcinile acestora), morcov (ceapa o împiedică morcovul să-și mărească rădăcina), nap, pătrunjel, praz, ridiche, sovârf, sparanghel, țelină, varză căpățână
- ◆ căpșun, vie
- ◆ salvie

Notă: Ceapa, de altfel, se înțelege bine cu majoritatea plantelor dintr-o grădină și respinge melcii, afidele, musca morcovului, păduchii de frunze de tip *Psyllidae* și fluturii de varza.

Bulbele de ceapă conțin fitoncide.

Unele *Allium* (ceapă, șalotă, usturoi) au efecte toxice asupra ciupercilor fitopatogene precum *Alternaria tenuis*, *Aspergillus niger*, *Fusarium oxysporum*, *Fusarium poae*, etc. Ridichea, ridiche neagră, cicoarea și gălbenelele resping nematodele care afectează ceapa.

E bine de știut că intercalarea cepei cu praz și morcov distrage atenția zburătoarelor. Respinge mulți dăunători și maschează mirosul plantelor.

Este agresivă cu boboasele și verzele.

83. *Allium porrum*

Praz, praj (EN Leek - RU Лук-порей)

Amaryllidaceae

Asociații benefice

- ◆ arpagic, busuioc, cartof, ceapă, cicoare, conopidă, fasolă tufă, fenel, fetică, gulie, mărar, morcov, muștar, păstârnac, pătrunjel, salată, sfeclă roșie, spanac, sparanghel, tomată (stimulează creșterea prazului), țelină pețiol, țelină rădăcină, urturoi, varză căpățână, verze
- ◆ căpșun (respinge dăunătorii și este protejat de mucegaiul sur)
- ◆ cătușnică, gălbenele (respinge viermele de praz), limba mielului, maghiran, mușcate, mușetel

Notă: *Respinge musca de morcov și reciproc morcovul respinge musca prazului. De plantat între rânduri de morcov. Spanacul și tomata resping viermele de praz.*

Asociații incompatibile

- ◆ bob, broccoli, ceapă, fasolă, hrean, mangold (de ținut la ceva distanță), mazăre, pătrunjel, sfeclă, sparanghel, tomată, usturoi, varză căpățână
- ◆ sovârf

84. *Allium sativum*

Usturoi (EN Garlic - RU Чеснок)

Amaryllidaceae

Asociații benefice

- ◆ ardei, arpagic, broccoli, busuioc, cartof, castraveci, castravete, ceapă, conopidă, fenel, gulie, mazăre, mărar, morcov, nap, pătrunjel, praz, salată, sfeclă, spanac, sparanghel, tarhon, tomată (o protejează de fitoftora *Phytophthora infestans*), țelină, verze
- ◆ agriș, cais, căpșun (este protejat de mucegaiul gri), cireș, coacăză neagră, dud, măr, piersic, pomi fructiferi, zmeur
- ◆ cătușnică, cârciumărese, cimbru, cimbru de vară, coada șoricelului, floarea soarelui, gălbenele, gladiolus, lalele, limba mielului, mazărice de primăvară, mușcate, mușetel, păpădie, petunia, rozmarin, trandafir (usturoiul întărește mireasma florilor)

Notă: *Îndepărtează insectele în general și se folosește în decoctiune ca fungicid și pesticid. Respinge afidele, beșicile de pe măr și frunzele de piersic, gândaci ca croitorul asiatic (*Anoplophora glabripennis*), gândacul japonez și acarienii de tip *Tetranychidae*. În bulbi sunt fitoncide (antibiotici naturali) și mai respinge viermele cartofului (*Agrypnus murinus*).*

Asociații incompatibile

- ◆ arpagic, bob, cartof (negativ dacă sădit anterior usturoiului), fasolă, fasolă cășărătoare, fasolă tufă, mazăre, pătrunjel, praz, sparanghel, varză căpățână, vânăță, verze
- ◆ căpșun
- ◆ salvie, sovârf

Categoria 7

Pomi fructiferi

Pomii și arbuștii fructiferi sunt plante lemnoase (cu excepția căpșunului), multianuale care ocupă un loc esențial în ecosistemul grădinii pe de o parte prin umbra, structura și protecția pe care o asigură și în alimentația noastră pe de altă parte prin vitaminele și mineralele pe care le conțin fructele lor. Aceste fructe, mai cărnoase sau mai apoase, mai uscate sau mai dulci, mai mici sau mai mari ne asigură o sursă esențială de nutrienți nu doar vara dar și iarna puse la păstrare, în dulcețuri sau încă uscate.

85. *Amelanchier canadensis*
Amelanchier (EN Amelanchier - RU Ирга канадская)

Rosaceae

Asociații benefice

◆ măcieș, mesteacăn, paltin (*Acer* sp.)

Asociații incompatibile

◆ nuc, nuc american, nuc din Mandșuria, păr

Notă: Frunzele resping insectele.

86. *Aronia melanocarpa*
Aronie (EN Black Chokeberry - RU Арония, Черноплодная рябина)

Rosaceae

Asociații benefice

◆ măr, paltin

Asociații incompatibile

◆ coacăz negru

87. *Berberis vulgaris*
Barbaris (EN Barberry - RU Барбарис)

Berberidaceae

Asociații benefice

Asociații incompatibile

Notă: Are tendința să inhibe creșterea altor plante

88. *Chaenomeles japonica*
Gutui japonez (En Maule's quince - RU Айва японская)

Rosaceae

Asociații benefice

◆ măr

Asociații incompatibile

◆ vie

89. *Corylus avellana*
Alun (EN Hazelnut - RU Лещина обыкновенная, орех лесной)

Betulaceae

Asociații benefice

◆ brad (*Picea* sp.), măr, vie, zmeur

Notă: Plantă fixatoare de azot care hrănește solul.

90. *Crataegus monogyna*
Păducel (EN Common hawthorn, Single-seeded hawthorn - RU Боярышник)

Rosaceae

Asociații benefice

◆ vie

Asociații incompatibile

91. *Cydonia oblonga*
Gutui (EN Quince - RU Айва)

Rosaceae

Asociații benefice

Asociații incompatibile

◆ hrean (de plantat la picioarele gutuiul căci respinge viermele acestuia)

92. *Fragaria x ananassa*
Căpșun (EN Strawberry - RU Земляника садовая, Земляника ананасная, Земляника крупноплодная)

Rosaceae

Asociații benefice

Asociații incompatibile

◆ arpagic, Boboasele, ceapă, fasolă, fasolă tufă, fetică, mazăre, morcov (acționează ca predecesori foarte bun), nap turcesc, pătrunjel, praz, ridiche, ridiche neagră, salată, sfeclă, spanac, șalotă, usturoi (contra mucegaiului sur), varză de bruxelles, verdețuri

◆ vie

◆ cimbru, cosmos, gălbenele, limba mielului (gustul și mărimea), lupin, narcisă, salvie (protejează de dăunători), tătăneasa, țigăncușe (contra nematodelor)

◆ arpagic, broccoli, cartof (efect negativ dacă plantat după cartof, vânăță, ardei, varză, castravete, astră, crin, gladiolus căci pot contamina boli), castravete (acționează negativ dacă au fost crescute pe parcelă anul precedent), conopidă, gulie, nap, tomată, varză căpățână, varză de Bruxelles, verze

◆ cătină, măr

Notă: Limba mielului atrage albinele și alte insecte benefice, întărind totodată rezistența la boli a căpșunelor, iar cimbrul descurajează viermii acestuia.

93. *Hippophae rhamnoides*

Cătină, cătină albă (EN Common sea buckthorn - RU Облепиха крушиновидная)

Elaeagnaceae

Asociații benefice

Asociații incompatibile

◆ mentă

◆ cu Solanaceele în general

◆ căpșun, prun, vișin

94. *Juglans regia*

Nuc (EN Walnut, Persian walnut - RU Орех грецкий)

Juglandaceae

Asociații benefice

- ◆ ceapă decorativă (*Allium aflatunense*),
- ◆ zmeur
- ◆ sedum

Asociații incompatibile

- ◆ cartof, tomată
- ◆ măr, păr, vie

Notă: 1. Respinge țânțarii, muștele și alte insecte.
2. Prin iodul pe care îl emite, nucul inhibă toate plantele care cresc sub el.

95. *Lonicera caerulea* var. *kamtschatica*

Caprifoi comestibil (EN Honeyberry, Haskap berry, Blue-berried honeysuckle - RU Жимолость камчатская, Жимолость синяя)

Caprifoliaceae

Asociații benefice

- ◆ coacăz negru, zmeur

Asociații incompatibile

96. *Malus domestica*

Măr (EN Apple tree - RU Яблоня)

Malaceae

Asociații benefice

- ◆ arpagic (îmbunătățește sănătatea mărului), asmățui sălbatic, ceapă, coriandru, hrean, mangold, mărar, morcov, muștar alb (contra urechelnitelor/căpușelor), păstârnac, sparanghel, tomată, țelină și alte legume frunzoase (pentru a atrage insectele prădătoare), usturoi
- ◆ alun (benefic sub măr bătrân), arțar, căpșun, cedru, cireș porumbar, coacăzul negru (este benefic dar nu trebuie plantat prea aproape), mesteacăn, nuc, pațachină (*Rhamnus alaternus*), pin, plop negru, stejar, tei, vie, zmeur
- ◆ albăstriță, aralia (*Aralia elata*), calament (*Calamintha nepeta*), cănepă, cimbru, cimbru de vară, crizantemă (*Pyrethrum*), coada șoarecelui, condurași (respinge afidele cu puf), facelia (iritant), flori sălbatice, gălbenele, iarba-mătei (*Nepeta x faassenii*), levănțică, limba mielului, lumânărică, lupin, pelin, potentilă, romanită, scaiul dracului (*Eryngium maritimum*), sovârf, trifoi, urzică, vetrice

Asociații incompatibile

- ◆ cartof (reduce dimensiunea roadelor), praz
- ◆ barbaris, castan comestibil, fructele cu sâmbură în general inclusiv călin, nuc, nuc american, nuc de Mandșuria, scoruș, vișin
- ◆ graminee (secrețiile rădăcinoase ale unor ierbi împiedică creșterea tinerilor rădăcini de măr), iasomie, liliac, pelin amar (atrage afidele), trandafir

Notă: Cedrul și pinul sunt benefici prin eterul emis. Teiul și via sunt foarte benefice ca predecesori.

Paltinul și plopul negru prin substanțe volatile emise resping viermele mărului (*Cydia pomonella*). Arțar american (*Acer negundo*) și speciile de *Artemisia* resping și ele viermele mărului. *Bellis* (*Bellis perennis*), *pulmonaria*, *păpădia* și *primula* (pentru atragerea insectelor polinizatoare). *Mirosul* de *Verbascum* ajută roadelor să crească mai bine.

97. *Morus alba/rubra/nigra*

Dud alb/roșu/negru, șorcov (EN Mulberry - RU Шелковица)

Moraceae

Asociații benefice

- ◆ arpagic, mangold, muștar, spanac, usturoi
- ◆ vie
- ◆ condurași, coada șoricelului, gălbenele, iarbă (graminee), roiniță, vetrice

Asociații incompatibile

98. *Prunus armeniaca*

Cais (EN Apricot - RU Абрикос обыкновенный)

Rosaceae

Asociații benefice

- ◆ arpagic, busuioc, ceapă, spanac, usturoi
- ◆ coada șoricelului, condurași, floarea soarelui, gălbenele, urzică, vetrice

Asociații incompatibile

- ◆ cartof, muștar, ovăz, rapiță, tomată (secrețiile rădăcinilor ei inhibă creșterea tinerilor pomi de cais)
- ◆ vișin

99. *Prunus avium*

Cireș (EN Cherry Tree - RU Черешня)

Rosaceae

Asociații benefice

- ◆ arpagic, mangold, salată, spanac
- ◆ alun, aronia, măr, scoruș de munte (*Sorbus aucuparia*),
- ◆ clopotel purpuriu (*Heuchera*), coada șoricelului, condurași, cosmos, gălbenele, hrean, lavandă, lumânărică (*Verbascum thapsus*), pelin, roiniță, rue, urzică

Asociații incompatibile

- ◆ cartof
- ◆ castan comestibil, călin, coacăz negru, măr, păr, scoruș (în deosebi pentru varietăți) salcâm alb
- ◆ iasomie, liliac, trandafir

100. *Prunus cerasifera*

Corcoduș, muravel (EN Cherry plum, Myrobalan plum - RU Алыча)

Rosaceae

Asociații benefice

- ◆ măr bătrân, măr

Asociații incompatibile

- ◆ coacăz negru

101. *Prunus cerasus*

Vișin (EN Wild Cherry, Sour cherry, Tart cherry, Dwarf cherry
- RU Вишня кислая, Вишня обыкновенная)

Rosaceae

Asociații benefice

- ◆ cireș, mesteacăn, prun
- ◆ narcisă

Asociații incompatibile

- ◆ caiș, coacăz negru, măr, păr, zmeur

102. *Prunus domestica*

Prun (EN Garden Plum - RU Слива домашняя)

Rosaceae

Asociații benefice

- ◆ arpagic, ceapă, hrean, usturoi
- ◆ căpșun, paltin, soc negru, vișin, zmeur
- ◆ condurași, cosmos, lumânărică, narcisă, romaniță, vetrice

Asociații incompatibile

- ◆ cătină, măr, păr

Notă: 1. Vișinul, paltinul și socul negru protejează prunul de dăunători.
2. Nu trebuie de sădit lângă cătină

103. *Prunus padus*

Mălin (EN Bird cherry, Hackberry, Hagberry, Mayday tree - RU Черёмуха обыкновенная)

Rosaceae

Asociații benefice

- ◆ cartof (protejează de fitoftora)

Asociații incompatibile

Notă: Emite multe fitoncide, în deosebi în perioada de înflorire, dar o concentrație mare intoxică (de nu pus flori în camere). Respinge insectele.

104. *Prunus persica*

Piersic (EN Peach Tree - RU Персик, персиковое дерево)

Rosaceae

Asociații benefice

- ◆ busuioc, usturoi
- ◆ cosmos, gălbenele, lumânărică (*Verbascum thapsus*), vetrice (respinge fluturii dăunători piersicului)

Asociații incompatibile

- ◆ coacăz negru, păr, zmeur

105. *Prunus spinosa*

Porumbar, porumbrel (EN Blackthorn, Sloe - RU Тёрн, Терновник, Слива колючая)

Rosaceae

Asociații benefice

- ◆ paltin, tei, pin

Asociații incompatibile

106. *Pyrus communis*

Păr (EN Pear tree, European pear, Common pear - RU Груша)

Rosaceae

Asociații benefice

- ◆ arpagic, ceapă, hrean, usturoi
- ◆ paltin (*Acer* sp. protejează prin fitincidele pe care le emite paltinul), plop negru, scoruș, stejar,
- ◆ calament (*Calamintha nepeta*), cimbru, condurași, cosmos, gălbenele, iarba-mâței (*Nepeta x faassenii*), lavandă, lumânărică (*Verbascum thapsus*), pelin, mușetel, romaniță, sovârf

Asociații incompatibile

- ◆ berberis, bradul (*Abies* sp.), castan comestibil, coniferi verde închis (picea, cedru, abies), călin, fag, nuc, nuc american, nuc din Mandșuria, diverse nucușoare, juniper (molipsește părul cu boli de ciuperci), pomii cu sâmbure, salcâm alb,
- ◆ liliac, lămâiță-lasomie (*Phyladelphus coronarius*), pir tîrîtor (*Elytrigia repens*), trandafir

Notă: Gramineele în mod general au un efect negativ asupra părului.

107. Ribes nigrum

Coacăz negru, coacază-neagră, pomuşoara-neagra, strugure-negru
(EN Blackcurrant - RU Смородина чёрная)

Grossulariaceae

Asociații benefice

- ◆ arpagic (protejează coacăzul de mană și rugină), ceapă, hamei, hrean, ruta, tomată, topinambur, usturoi
- ◆ brad (Picea sp.), paltin, pin, soc negru
- ◆ cimbru sarietă, calament (Calamintha nepeta), gălbenele, iarba-mîței (Nepeta x faassenii), mușcate, narcisă, pelin

Asociații incompatibile

- ◆ aralia (Aralia elata), cedru, cireș, pin strobus (coniferii contaminatează coacăzul cu rugina de trunchi)
- ◆ crin, lalele (de evitat asocierea cu cepele în general)

Notă: 1. Socul negru, ceapa, paltinul, gălbenelele și hameiul protejează coacăzul negru de dăunători.
2. De evitat combinația cu fructele cu sâmbură în general (vișin, cireș, prun)

108. Ribes rubrum

Coacăză roșie/albă, (EN Red currant - RU Смородина красная)

Grossulariaceae

Asociații benefice

- ◆ hamei, ruta, topinambur, usturoi
- ◆ măr, zmeur
- ◆ absint, calament (Calamintha nepeta), cimbru, gălbenele, iarba-mâței (Nepeta x faassenii), mușcate, pelin

Asociații incompatibile

- ◆ cedru, cireș, pin strobus (coniferii contaminatează coacăzul cu rugina de trunchi), prun și fructele cu sâmbură în general, vișin
- ◆ crin, lalele (de evitat vecinătatea cu cepele în general)

Notă: Hameiul și gălbenelele protejează coacăzul roșu de dăunători.

109. Ribes uva-crispa

Agriș (EN Gooseberry - RU Крыжовник)

Grossulariaceae

Asociații benefice

- ◆ cartof, ceapă, tomată (emite substanțe volatile care resping unele insecte parazite ale agrișului), usturoi
- ◆ pin, soc negru
- ◆ gălbenele

Asociații incompatibile

- ◆ edru, pin strobus (Pinus strobus)
- ◆ pelin

Notă: 1. Soc negru, ceapă, pin, tomată, usturoi au proprietatea să protejeze agrișul de dăunători.
2. Rășinoasele au tendința să contamineze agrișul cu rugina de trunchi

110. *Rosa sempervirens*

Măcieș de pădure (EN Evergreen rose - RU Шиповник лесной, Шиповник вечнозелёный)

Rosaceae

Asociații benefice

- ◆ amelanchier, mesteacăn, paltin soc negru
- ◆ spiree (*Spiraea* sp.)

Asociații incompatibile

- ◆ brad (*Picea* sp.)

Notă: Atrage insectele polinizatoare în grădină, benefic și vindecător pentru grădină. Fructele sunt bogate cu vitamina C și au proprietăți medicinale consumate crude, uscate sau în infuzii.

111. *Rubus fruticosus*

Mur (EN Blackberry - RU Ежевика)

Rosaceae

Asociații benefice

- ◆ vie (murele dau un gust mai bun strugurilor)
- ◆ vetrice

Asociații incompatibile

- ◆ zmeur (asociere negativă pentru ambii)

112. *Rubus idaeus*

Zmeur (EN Raspberry - RU Малина)

Rosaceae

Asociații benefice

- ◆ arpacic, ceapă, fasolă, mazăre, nap turcesc, porumb, praz, ruta, salată verde, spanac, usturoi
- ◆ alun, brad (*Picea* sp.), coacăz negru, măr, piersic, pin (*Pinus sylvestris*), prun, scoruș, vie
- ◆ caprifoi, cimbru, coada șoricelului, cosmos, gălbenele, limba mielului, mentă, muștar, trifoi alb, țigăncușe, urzică, valeriană, vetrice

Asociații incompatibile

- ◆ cartof (zmeura îl face mai sensibil la mană)
- ◆ mur (asociere negativă pentru ambii), vișin

Notă: Drajoanele de zmeur sunt bine regularizate de porumb.

113. *Sambucus nigra*

Soc negru (EN Elder, Elderberry - RU Бузина чёрная)

Adoxaceae

Asociații benefice

◆ agriș, coacăz negru, măr, prun, zmeur (socul protejează pomușoarele)

Asociații incompatibile

Notă: Socul protejează pomii fructiferi împotriva majorității dăunătorilor (acarianul mugurilor, viermele mărului (*Cydia pomonella*) și diverși fluturi (*Pyralidae*). O creangă de soc fixată în jurul trunchiului de copaci respinge șoarecii.

114. *Sambucus racemosa*

Soc roșu (EN Red elderberry, Red-berried elder - RU Бузина красная)

Adoxaceae

Asociații benefice

◆ varză albă căpățână
◆ pin

Asociații incompatibile

Notă: Respinge dăunătorii din grădină și atrage polenizatorii utili grădinei. Fixează azotul și hrănește solul.

115. *Sorbus aucuparia*

Scoruș de munte, scoruș pășăresc (EN Rowan, mountain-ash - RU Рябина обыкновенная)

Rosaceae

Asociații benefice

◆ cartof
◆ brad (*Picea* sp.), cireș, păr, zmeur

Asociații incompatibile

Notă: Frunzele scorușului au proprietatea să dezinfecteze apa. Are tendința să inhibe creșterea altor plante

116. *Vaccinium myrtillus*

Afin (EN Bilberry, Wimberry - RU Черника, Черника обыкновенная, Черника миртолистная)

Ericaceae

Asociații benefice

◆ merișor, pin, zmeur
◆ lăcrămioară

Asociații incompatibile

117. *Vaccinium vitis-idaea*

Merișor (EN Cranberry, Lingonberry, Partridgeberry - RU Брусника)

Ericaceae

Asociații benefice

◆ afin, pin,
◆ lăcrămioară

Asociații incompatibile

118. *Viburnum opulus*

Călin (EN Guelder-rose) - RU Калина обыкновенная)

Adoxaceae

Asociații benefice

◆ stejar, scoruș, tei, vie

Asociații incompatibile

◆ mentă

Notă: *Inhibă creșterea plantelor, chiar și a ierbei*

Vitaceae**Asociații benefice**

◆ bob, cartof, castravete, conopidă, fasolă, ginseng (*Panax*), grâu comun, hrișcă, leurdă, linte, mazare, mangold, mărar, morcov, muștar, pătrunjel, porumb, ridiche, seară, sfeclă de zahăr, sfeclă, scortoneră, spanac, tomată, zămos

◆ alun, călin, căpsun, dud, măr (de sădit după vie), păducel, stejar, zmeur

◆ arabis (*Arabis alpina*), astre, aubrieta, bergenia, brumărea (*Phlox drummondii*), bujor, carduus (*Carduus sp.*), ciufă (*Cyperus esculentus*), coada șoricelului, floarea de nu mă uita, fumăriță (*Fumaria officinalis*), gladiole, iarbă grasă, isop, lucernă, mușcate, muștar galben (*Brassica juncea*), nalbă de pădure, norocel (*Sedum telephium*), panseluță, primula, pulmonaria, reseda (*Reseda lutea*), rostopască, rujă (*Rhodiola rosea*), sedum alb, sedum mare roz, sovârf, sparcetă (*Onobrychis viciifolia*), traista ciobanului (*Capsella bursa-pastoris*), trifoi, vătămatoare (*Anthyllis vulneraria*), vicia (*Vicia sativa*)

Asociații incompatibile

◆ ardei iute, cartof, ceapă, dragavei, hrean, pătrunjel, porumb, ridiche, ridiche neagră, salată verde, soia, tomată, varză, varză albă capătână, vânăta,

◆ alun, gutui, ulm,

◆ albăstrea, alior (*Euphorbia cyparissias*), barbarea, busuiocul dracului (*Galinsoga parviflora*), cânepă, clematită, coada șoricelului, conyza (*Conyza canadensis*), cornuț de munte (*Cerastium arvense*), cuișoare (*Syzygium aromaticum*), dafin (strică gustul poamei) floarea fânului (*Poa pratensis*), floarea soarelui, gaillardia, gălbenele, hordeum, iarbă-bărboasă (*Echinochloa crus-galli*), inula (*Inula helenium*), limba oii (*Plantago major*), linaria (*Linaria vulgaris*), mazăriche, muștar sălbatic (*Sisymbrium officinale*), ovăscior (*Arrhenatherum elatius*), panic (*Panicum capillare*), pălămidă (*Cirsium arvense*), păpădie, pătlagină îngustă (*Plantago lanceolata*), pelin, pelin de câmp, pelin negru, persicaria, pir târător (*Elymus repens*), setaria, spanac sălbatic, știr, trifoi roșu (*Glycyrrhiza echinata*), troscot (*Polygonum aviculare*), urzică (*Urtica dioica*), vetrice, volbură (*Convolvulus arvensis*), zârnă

Notă: Conurile de pin suspendate prin vie sunt benefice căci în ele se află o ciupearcă antagonistă manei (*Phytophthora infestans*) și totodată ele reping șoarecii.

Categoria 8

Plante însoțitoare sau Plante utile

În grădină, pe lângă legume și pomi fructiferi producători de alimente pentru noi, este bine de oferit un loc și pentru flori fie ele mai sălbatice, medicinale sau comestibile. Rolul lor este foarte important în ecosistemul unei grădini naturale : ele atrag insectele auxiliare (insecte prădătoare ale paraziților din grădină precum afidele, acarienii și altele), mai hrănesc și atrag insectele polinizatoare fără intervenția cărora multe plante din grădină nu ar rodi, mai asigură un habitat pentru diverse viețuitoări, aditional îmbunătățesc sau/și curăță solul (proprietăți nematocide, fungicide, etc.), încă mai au proprietăți lecuitoare pentru celelalte plante (extracte vegetale precum macerat, infuzie sau decoctie) și nu în ultimul rând conferă grădinii un aspect foarte armonios, bogat și estetic pentru ochii admiratorilor.

120. *Achillea millefolium*

Coadă șoricelului (EN Yarrow - RU Тысячелистник обыкновенный, Порезная трава)

Asteraceae

Asociații benefice

- ◆ arpagic, ardei, broccoli, busuioc, cartof, castravete, ceapă, conopidă, coriandru, dovleac, dovlecel, fasolă, gulie, kale, mazăre, mărar, morcov, pătrunjel, porumb, praz, ridiche, salată, sfeclă, spanac, sparanghel, tarhon, tomată, țelină, usturoi, vânăță, verze
- ◆ cais, cireș, dud, măr, pomi fructiferi, vie
- ◆ cătușnică, cârciumărese, cimbru, coada șoricelului, floarea soarelui, gălbenele, limba mielului, mentă, mușcate, mușetel, petunia, rozmarin, salvie, sovârf

Asociații incompatibile

- ◆ gramineele (le scade concentrația în proteine ceea ce se explică prin competiția lor pentru azot)

Notă: Se asociază cu plantele aromate căci le întărește concentrația în uleiuri esențiale dar și înlătură multe insecte. Plantă cu polen și nectar ce atrage insectele predatrice benefice. Se asociază cu toate legumele dar în cantități mici.

121. *Borago officinalis*

Limba mielului (EN Borage, Starflower - RU Бурачник, Огуречная трава, Огуречник)

Boraceneae

Asociații benefice

- ◆ ardei, arpagic, bob, broccoli, busuioc, cartof, castravete, ceapă, conopidă, coriandru, dovleac, dovlecel, fasolă, gulie, mazăre, mărar, morcov, pătrunjel, porumb, praz, ridiche, salată, spanac, sparanghel, tarhon, tomată, țelină, usturoi, varză căpățână, varză de Bruxelles, vânăță, verze
- ◆ căpșun
- ◆ cătușnică, cârciumărese, cimbru, coada șoricelului, floarea soarelui, gălbenele, limba mielului, mentă, mușcate, mușetel, petunia, rozmarin, salvie

Asociații incompatibile

- ◆ dovlecel, kale, tomată
- ◆ căpșun (reduce creșterea și gustul)

Notă: 1. Respinge limaxul și mielcii, îndepărtează viermele sfinx de tomată. Plantă meliferă, produce nectarul, atrage albinele și alți polinizatori și de aceea este o însoțitoare bună pentru legumele-fructe. Borago oferă o protecție la toate plantele înconjurătoare. Fiind foarte bogată cu siliciu, ea crește rezistența plantelor învecinate. Se împacă cu toate legumele, deci de plantat câte puțin cam peste tot.
2. Borago este un mare iubitor de azot și sol fertil și poate deveni un concurent legumelor în caz de este prea prezent sau în contextul unui sol mai puțin fertil.

122. *Brassica juncea*

Muștar (EN Mustard, brown mustard, Chinese mustard, Indian mustard, leaf mustard
- RU Горчица белая, Горчица сарептская)

Brassicaceae

Asociații benefice

Asociații incompatibile

Notă: Atrage predători de paraziți precum viespele și sirfidele. Este unul din cele mai bune îngrășăminte verde de primavară (inhibă nematodele, respinge melcii) însă atenție, nu e compatibil cu toate legumele.

123. *Calendula officinalis*

Calendula, gălbenele, filimică, rufuliță, rujinică (EN Marygold
- RU Календула, Календула лекарственная, Ноготки лекарственные)

Asteraceae

Asociații benefice

Asociații incompatibile

◆ ardei, arpagic, broccoli, busuioc, cartof, castravete, ceapă (contra nematodelor), conopidă, coriandru, dovleac, dovlecel, fasolă, gulie, kale, mazăre, mărar, morcov, pătrunjel, porumb, praz (contra nematodelor), ridiche, salată, sfeclă, spanac, sparanghel, tarhon, tomată, țelină, usturoi (contra nematodelor), varză căpățână (protejează de dăunători), varză de Bruxelles, vânăță, verze

◆ usturoi, varză

◆ căpșun, cais, cireș, coacăz, coacăz negru, dud, măr (contra nematodelor), poimi fructiferi

◆ cătușnică, cârciumărese, cimbru, coada șoricelului, floarea soarelui, gălbenele, gladiolus, lalele, limba mielului, mentă, mușcate, mușetel, petunia, rozmarin, salvie, sovârf, trandafir

Notă: Se asociază cu aproape toate plantele, de plantat peste tot căci respinge afidele, gândacul de cartof, gândacul de dovleac și omoară nematodele (dacă plantate în cantități mari) cu ajutorul excrețiilor secretate de rădăcinile lor.

Respinge insectele printre care păduchii, viermele cu corn de roșii (*Manduca quinquemaculata*), gândacul de sparanghel (*Crioceris asparagi*), paraziții *Circulifer tenellus*, care sunt purtători de viruși ai tomatelor, ardeilor iuți, și vinetelelor; respinge musculițele albe și muștele albe, alticele, fluturele alb de varză, molia (*Lepidoptera*), omizi, molia verde (*Tortrix viridana*), gândacul de căpșun și zmeur.

Atrage insecte benefice precum sirfe a căror larve mănâncă larvele de păduchi, gândacii de tip *Anthocoridae* și *Chrysopidae* (precum *Chrysopa perla*).

124. *Cannabis sativa*

Câneră (EN Cannabis - RU Конопля посевная)

Cannabaceae

Asociații benefice

- ◆ cartof (mărește rezistența cartofului la mană și îndepărtează gândacul de colorado), mazăre (o protejează de afide), sfeclă (protejează de purici Altice), varză capătână, verze (respinge fluturele alb de varză)
- ◆ cu pomi fructiferi în general căci o protejează de dăunători, în deosebi marul

Asociații incompatibile

Notă: Protejează plantațiile tinere de pădure de gândacii de Mai sau cărăbușul (*Melolontha*). Este dăunătoare pentru insectele predatrice.

125. *Chrysanthemum sp.*

Crizantemă (EN Mums, chrysanth - RU Хризантема)

Asteraceae

Asociații benefice

- ◆ salată

Asociații incompatibile

Notă: Respinge buburuza fasolei (*Epilachna varivestis*), unica bubură vegetariană

126. *Cichorium intybus*

Cicoare comună, cicoare amară, cicoare sălbatică
(EN Common chicory - RU Цикорий обыкновенный)

Asteraceae

Asociații benefice

- ◆ castravecior, castravete, ceapă, morcov, ridiche, varză
- ◆ căpșun

Asociații incompatibile

- ◆ dovleac, fasolă, gurdă, tomată

Notă: Respinge alticele.

127. *Cosmos bipinnatus*
Cosmoși, fluturași, astre din Mexico
(EN Garden cosmos, Mexican aster - RU Космея дваждыперистая)

Asteraceae

Asociații benefice

Asociații incompatibile

Notă: Respinge buburuza fasolei (*Epilachna varivestis*)-unica vegetariană, și alticele. Este o plantă meliferă, produce nectarul care albinele transformă în miere.

128. *Delphinium sp.*
Delfinium (EN Delphinium, Larkspur - RU Дельфиниум)

Ranunculaceae

Asociații benefice

- ◆ varză căpătână
- ◆ coada-calului

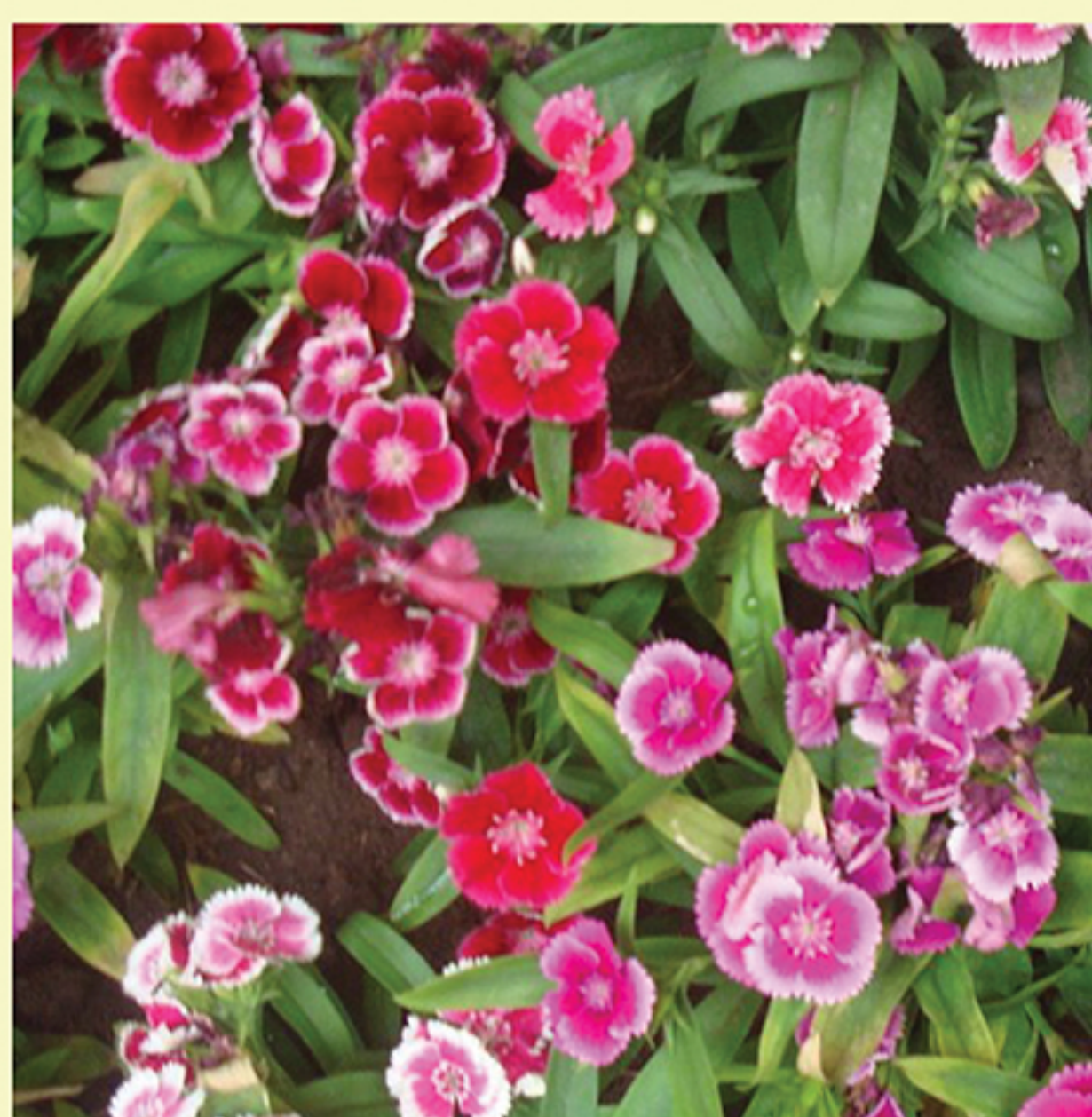
Asociații incompatibile

- ◆ trifoi și toate boboasele - plante din familia Fabaceae care emit substanța Ranunculin care inhibă dezvoltarea bacteriilor de tip Rhizobiales (*Lotus pedunculatus*)

Notă: Este toxic pentru insecte. Se asociază cu legumele în general.

129. *Dianthus plumarius*
Grofiță (EN Pink - RU Гвоздика перистая)

Caryophyllaceae

Asociații benefice

- ◆ iris, luminiță (*Oenothera sp.*)

Asociații incompatibile

- ◆ cu boboasele este incompatibil căci nu iubește excesul de azot.

Notă: Respinge insectele dăunătoare.

130. *Euphorbia lathyris*

Buruiană de venin

(EN Caper Spurge, Mole Plant - RU Молочай чинovidный, Молочай чины)

Euphorbiaceae

Asociații benefice

Asociații incompatibile

Notă: *Respinge șoarecii și cârțițele. De sădit peste tot. Latexul emis de plantă este toxic și poate irita sau arde pielea, deci de manipulat cu precauție și mănuși.*

131. *Gladiolus sp.*

Gladiolus (EN Gladiolus- RU Гладиолус, Шпажник)

Iridaceae

Asociații benefice

- ◆ morcov, usturoi
- ◆ vie
- ◆ gălbenele

Asociații incompatibile

Notă: *Respinge insectele dăunătoare.*

132. *Helianthus annuus*

Floarea soarelui, răsărită (EN Sunflower - RU Подсолнух, Подсолнечник однолетний)

Asteraceae

Asociații benefice

- ◆ ardei, arpagic, broccoli, busuioc, cartof, castraveci (asociere benefică cu condiția că solul este bogat și cu mult compost), castravete, ceapă, conopidă, coriandru, dovleac, dovlecel, fasolă tufă, gulie, fenicul (este protejat de floarea soarelui), kale, mazăre, mărar, morcov, pătrunjel, porumb (se protejează reciproc), praz, ridiche, salată, sfeclă, spanac, sparanghel, tarhon, tomată, țelină, usturoi, varză de Bruxelles, vânăță, verze
- ◆ cais
- ◆ cătușnică, cârciumărese, cimbru, coada șoricelului, gălbenele, limba mielului, mentă, mușcate, mușetel, petunia, rozmarin, salvie, sovârf

Asociații incompatibile

- ◆ cartof (își dăunează reciproc căci se nanifică mutual și cartoful devine mai sensibil la Phytophthora), fasolă cățărătoare, porumb, salată, sfeclă, usturoi, varză căpățână
- ◆ căpșun
- ◆ elaeagnus, plopul, salcia, stejar (toate inhibează creșterea florii de soare)

Notă: 1. *Respinge viermii de tip Spodoptera frugiperda.*
2. *Răsărită produce substanțe care inhibă dezvoltarea bacteriilor fixatoare de azot din sol.*

133. *Hyssopus officinalis*

Isop, hisop (EN Hyssop, Blue Hyssop - RU Иссоп лекарственный)

Lamiaceae

Asociații benefice

- ◆ varză (protejează de fluturele alb de varză Noctuidae căci îl atrage asupra lui)
- ◆ vie (isopul mărește cantitatea strugurilor)

Asociații incompatibile

- ◆ ridiche, ridiche neagră (suferă dacă este prea aproape de isop)

Notă: 1. Respinge buha verzei (*Mamestra brassicae*). Se potrivește bine cu toate legumele dar în cantități mici.
2. Iubește să crească singur.

134. *Lavandula angustifolia*

Levănțică, lavanda (EN Lavander - RU Лаванда узколистная Лаванда настоящая)

Lamiaceae

Asociații benefice

- ◆ bob, mangold, verze, usturoi
- ◆ căpșun
- ◆ maghiran, trandafir

Asociații incompatibile

- ◆ fenicul

Notă: Respinge șoarecii, căpșunele, păduchii și furnicele, insecte, fluturi și molii de noapte. Este o vecină bună pentru toate legumele dar în cantități mici. De încercat lavanda în preajma boboaselor. Plantă meliferă, produce nectarul care albinele transformă în miere. Poate fi folosită în decoctiune. Doar

135. *Linum usitatissimum*

In (EN Flax - RU Лён обыкновенный, Лён посевной)

Linaceae

Asociații benefice

- ◆ cartof (reduce cantitatea gândacului de Colorado dacă de semănat câteva fire de in la fiecare rând de cartof), morcov (1 rând de in pentru 2 rânduri de morcov),
- ◆ coada șoricelului, sedum târâtor

Asociații incompatibile

- ◆ fasolă
- ◆ volbură

Notă: Respinge gândacul de Colorado. Poate avea un efect antifongic. Prin sistemul său rădăcinos foarte împânzit, inul afânează solul.

136. *Matricaria chamomilla*

Mușețel, romaniță, poala Sfintei Marii, mărarul câinelui (EN Chamomile, German chamomile, wild chamomile, scented mayweed - RU Ромашка аптечная)

Asteraceae

Asociații benefice

- ◆ ardei, arpagic, broccoli, busuioc, cartof, castravete, ceapă, ceapă de tăiat, conopidă, coriandru, dovleac, dovlecel, fasolă, gulie, kale, mazăre, mărar, morcov, pătrunjel, porumb, praz, ridiche, salată, sfeclă, spanac, sparanghel, tarhon, tomată, țelină, usturoi, varză căpățână, varză căpățână de iarnă, varză de Bruxelles, vânăta, verze
- ◆ cătușnică, cârciumărese, cimbru, coada șoricelului, floarea soarelui, gălbenele, limba mielului, mentă (mușețelul mărește cantitatea de uleiuri esențiale la mentă), mușcate, petunia, romaniță, rozmarin, salvie, sovârf

Asociații incompatibile

- ◆ ardei, grâu
- ◆ menta (are un efect negativ asupra mușețelului)

Notă: În deosebi este o plantă benefică pentru toată grădina. Doar mușețelul roman (*Chamaemelum nobile*) are proprietatea de a grăbi creșterea.

137. *Melissa officinalis*

Roiniță (EN Lemon Balm - RU Мелисса лекарственная)

Lamiaceae

Asociații benefice

- ◆ tomată, verze
- ◆ cais, cireș, dud, măr, pomi fructiferi
- ◆ begonia, trandafir, urzică

Asociații incompatibile

Notă: Plantă cu polen și nectar care atrage insectele prădătoare benefice. Este repulsivă deci luptă eficientă contra

138. *Mentha sp.*

Mentă, Mentă piperată, izmă bună (EN Mint, Spearmint, Peppermint - RU Мята)

Lamiaceae

Asociații benefice

- ◆ arpagic, broccoli, dovleac, dovlecel, gulie, mazăre, nap turcesc, ridiche, tomată (menta îmbunătățește starea generală a curpenilor de tomată), sfeclă, sparanghel, tarhon, tomată, varză căpățână (este protejată de fluturii alb *Lactarius pubescens* și buha verzei *Mamestra brassicae*), verze
- ◆ căpșun, cătină
- ◆ begonia (protejată pe mentă), cătușnică, cârciumărese, cimbru, coada șoricelului, floarea soarelui, gălbenele, limba mielului, mentă, mușcate, mușețel, petunia, urzică

Asociații incompatibile

- ◆ morcov, pătrunjel
- ◆ mușețel (menta mărește concentrația în uleiuri esențiale a mușețelului dar acesta în schimb reduce concentrația de uleiuri a mentei. Trebuie deci de ales între mușețel și mentă pentru a obține plante cu puteri

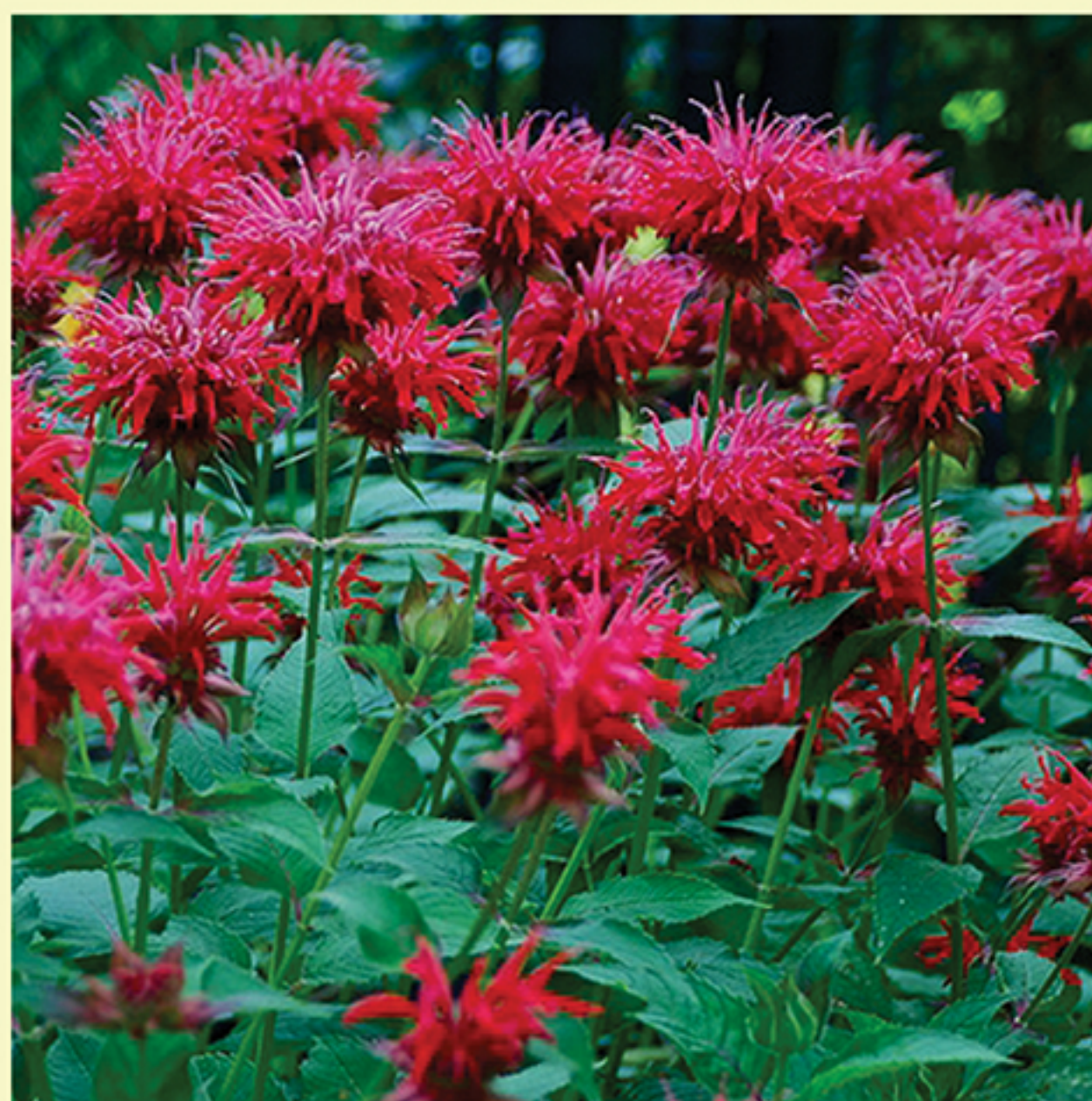
Notă: Îndepărtează insecte; fluturii de varză și alticele, diverse muște (*Diptera*) și țânțari, furnicele, afidele, puricii și șoarecii. Plantă cu polen și nectar care atrage insectele prădătoare benefice.

139. *Monarda didyma*

Monarda, busuioc turcesc

(EN Crimson beebalm, scarlet beebalm, Oswego tea - RU Монарда трубчатая)

Asteraceae

Asociații benefice

◆ tomată (monarda îmbunătățește creșterea și gustul)

Asociații incompatibile

◆ rapiță

140. *Myosotis scorpioides*

Floare de nu-mă-uita (EN Forget-me-not - RU Незабудка болотная)

Boraginaceae

Asociații benefice

◆ zmeur
◆ bellis, fratele priboiului (*Geranium sylvaticum*), urzică

Asociații incompatibile

Notă: Respinge viermele de zmeuri.

141. *Narcissus sp.*

Narcisă (EN Daffodil, Jonquil - RU Нарцисс)

Amaryllidaceae

Asociații benefice

◆ căpșun, coacăz negru, prun, vișin
◆ liliac, primula

Asociații incompatibile

◆ lăcrămioară

142. *Nepeta cataria*

Cătușnică (EN Catnip, Catmint - RU Котовник, Котовник кошачий)

Lamiaceae

Asociații benefice

- ◆ ardei, arpagic, broccoli, busuioc, cartof (este protejat de gândac), castravete, ceapă, conopidă, coriandru, dovleac, dovlecel, fasolă, gulie, kale, mazăre, mărar, morcov, pătrunjel, porumb, praz, ridiche, salată, spanac, sparanghel, sfeclă, tarhon, tomată, țelină, usturoi, varză căpățână, vânăță, verdeturi orientale, verze
- ◆ cătușnică, cârciumărese, cimbru, coada șoricelului, floarea soarelui, gălbenele, limba mielului, mentă, mușcate, petunia, romaniță, rozmarin, salvie, sovârf

Asociații incompatibile

Notă: Este o plantă care respinge insectele precum furnici, afide, insectele din genul *Blattaria*, alticini și gândacul japonez (*Popillia japonica*). Plantă cu polen și nectar ce atrage insectele predatrice benefice. De folosit ca mulch verde.

143. *Nicotiana alata*

Tabac ornamental (EN Jasmine tobacco, sweet tobacco, tanbaku - RU Табак крылатый, Табак декоративный)

Solanaceae

Asociații benefice

- ◆ cartof, tomată

Asociații incompatibile

Notă: Respinge musca albă de la roșii (*Aleyrodoidea*) și trips de cartof (*Thysanoptera*). Atrage multe insecte polinizatoare și auxiliare. Este o plantă foarte plăcut mirositoare în special seara când își eliberează aroma.

144. *Origanum majorana*

Maghiran (EN Marjoram - RU Майоран)

Lamiaceae

Asociații benefice

- ◆ arpagic, bob, broccoli, cartof, castravete, ceapă, conopidă, dovleac, dovlecel, fasolă, fasolă tufă, fasolă cățărătoare, mangold, mazăre, morcov, patison, porumb, ridiche, salată, sfeclă, spanac (efect benefic reciproc), sparanghel, tomată, țelină, varză de Bruxelles, verze
- ◆ salvie, urzica (mărește cu 10-20% concentrația în uleiuri esențiale la maghiran).

Asociații incompatibile

145. *Origanum vulgare*

Oregano, sovârf, șovârv, măghiran sălbatic, busuioc de pădure (EN Origano - RU Душица)

Lamiaceae

Asociații benefice

- ◆ ardei, arpagic, bob, busuioc, cartof, castravete, castravecior, dovleac, dovlecel, gulie, gurdă, tarhon, tomată, verze (se ajută reciproc)
- ◆ cătușnică, cârciumărese, cimbru, coada șoricelului, floarea soarelui, gălbenele, limba mielului, luminiță, mușcate, mușetel, petunia, urzică, vetrice

Asociații incompatibile

- ◆ pătrunjel

Notă: Respinge fluturile de varză și gândacul castravetelui. Sovârful este un mulci natural, asigurând umbra și umezeala solului. Se asociază foarte bine cu toate legumele din grădină.

146. *Paeonia officinalis*

Bujor, bujor de grădină (EN Peony - RU Пион лекарственный)

Paeoniaceae

Asociații benefice

- ◆ vie
- ◆ crin

Asociații incompatibile

- ◆ trifoi

147. *Papaver rhoeas*

Mac de câmp (EN Wild Corn Poppy - RU Мак самосейка)

Papaveraceae

Asociații benefice

Asociații incompatibile

- ◆ grâu

Notă: Plantă meliferă, produce nectarul care albinele transformă în miere.

148. *Pelargonium sp.*

Mușcate (EN *Pelargonium*, *Geranium* - RU Герань, Пеларгония)

Geraniaceae

Asociații benefice

◆ ardei, broccoli, busuioc, cartof, castravete, ceapă, conopidă, coriandru, dovleac, dovlecel, fasolă, gulie, kale, mazăre, mărar, morcov, pătrunjel, porumb, praz, ridiche, salată, sfeclă, spanac, sparanghel, tarhon, tomată, țelină, usturoi, varză căpățână, vânăta, verze (respinge viermele verzelor și gândacul japonez)
◆ vie
◆ cătușnică, cârciumărese, cimbru, coada șoricelului, floarea soarelui, gălbenele, limba mielului, mentă, mușcate, petunia, romaniță, rozmarin, salvie, sovârf

Asociații incompatibile

◆ arpagic, kale

Notă: *Respinge viemele și omida de varză și acarianul roșu comun (Tetranychus urticae).*

149. *Petunia sp.*

Petunia (EN *Petunia* - RU Петунья)

Solanaceae

Asociații benefice

◆ ardei, arpagic, boboasele în general, bob, broccoli, busuioc, cartof, castravete, ceapă, conopidă, coriandru, dovleac, dovlecel, fasolă, gulie, mazăre, mărar, morcov, pătrunjel, porumb, praz, ridiche, salată, sfeclă, spanac, sparanghel, tarhon, tomată, țelină, usturoi, vânăta, verdețuri, verze
◆ vie

Asociații incompatibile

Notă: *Atrage asupra ei păduchii care astfel nu se duc pe legume. De plantat cu orice legumă atacată de dăunători din familia Cicadellidae. Lavanda grecească are capacitatea de a accelera creșterea.*

150. *Phacelia tanacetifolia*

Facelie (EN *Lacy phacelia*, *blue tansy*, *purple tansy* - RU Фацелия пижмолистная)

Hydrophyllaceae

Asociații benefice

Asociații incompatibile

Notă: 1. *Este o plantă meliferă și totodată un îngrășământ verde. De plantat în borduri, între rânduri căci atrage polinizatori și insecte auxiliare precum sirfe, cărăbuși, viespele și sirfidele.*
2. *Este puțin toxică și poate irita pielea, de lucrat lângă sau cu ea de preferință cu măinecă lungă.*

151. *Ricinus communis*

Ricin (EN Ricin - RU Клещевина)

Euphorbiaceae

Asociații benefice

◆ cartof (de plantat câteva fire de ricin pe limita parcelei de cartof pentru a ține la distanță gândacul de colorado), mazăre (respinge afidele verzi ale mazărei), tomată (efect nematocid specific asupra nematodelor de tomată)

Asociații incompatibile

Notă: 1. Respinge insectele din sol precum nedoriții nematozi. De plantat în mijlocul grădinii; este estetic și protector pentru viitoarele recolte. Plantă cu proprietăți nematocide și insectifug. 2. Semintele ricinului sunt toxice (o singură boabă poate ucide un adult).

152. *Robinia pseudoacacia*

Salcâm (EN Black locust - RU Акация белая)

Fabaceae

Asociații benefice

◆ castan comestibil (castanea sativa)

Asociații incompatibile

Notă: 1. Este o plantă fixatoare de azot și îmbunătățește solul în plus de a produce polen și a asigura hrană insectelor auxiliare. 2. Are tendința să inhibe creșterea altor plante

153. *Rosa sp.*

Trandafir (EN Rose - RU Роза)

Rosaceae

Asociații benefice

◆ arpagic, busuioc, ceapă (și toate legumele-bulb), creson (respinge afidele de pe trandafir), fasolă, morcov, pătrunjel, ruta, spanac (ca legumă sau îngrășământ verde), tomată, usturoi (întărește mireasma florilor), varză

◆ buxus (genează trandafirul cu rădăcinele sale dense și fibroase), cimbru, condurași, gălbenele (protejează trandafirul de nematode), lavandă, lupin, salvie, țigănușe (protejează trandafirul de nematode), usturoi (asociație benefică reciproc și mirosul trandafirului este mai accentuat), vetrice

Asociații incompatibile

◆ cartof, măr, păr

Notă: 1. Arpagicul împiedică atacul de făinare și petele negre pe trandafir. Foarte sensibil la bolile criptogamice (mană și făinare), trandafirul este plantat de obicei în capăt de rând de vie pentru a juca rolul de avertizator precoce în caz de atacă parazitară. 2. Inhibă creșterea plantelor

154. *Rosmarinus officinalis*

Rozmarin (EN Rosemary - RU Розмарин лекарственный, Розмарин обыкновенный)

Lamiaceae

Asociații benefice

- ◆ arpagic, asmățui, bob, broccoli, cartof, chimen, fasolă, fenel, gulie, mazăre, morcov (respinge musca morcovului *Psila rosae*), pătrunjel, tarhon, tomată, țelină, usturoi, varză, verze
- ◆ cătușnică, cârciumărese, cimbru, coada șoricelului, floarea soarelui, gălbenele, limba mielului, mușcate mușeșel, petunia, salvie

Asociații incompatibile

- ◆ cartof, tomată
- ◆ salvie

Notă: 1. Controlează pieridele, musca morcovului și cicada polifagă. Respinge gândacii de fasole, buha verzei și musca morcovului.

2. Nu se asociază bine cu multe plante anuale căci le inhibă creșterea.

155. *Salvia officinalis* + *Salvia pratensis*

Salvie + Salvie de câmp
(EN Sage + Meadow clary, meadow sag - RU Шалфей лекарственный)

Lamiaceae

Asociații benefice

- ◆ arpagic, broccoli, fasolă, gulie, mazăre, morcov, varză căpățână, tarhon, tomată, verze (se poate de de folosit și crenguțe de salvie amplasate printre rândurile de verze cu acelaș succes)
- ◆ căpșun
- ◆ cătușnică, cârciumărese, cimbru, coada șoricelului, floarea soarelui, gălbenele, limba mielului, maghiran, mușcate, mușeșel, petunia, rozmarin, trandafir

Asociații incompatibile

- ◆ busuioc, castravete, ceapă, coriandru (de îndepărtat de minimum 2 m), rută, tomată
- ◆ vie
- ◆ absintă, cimbru, cimbru de vară, pelin, roiniță, rozmarin

Notă: Respinge melcii și limaxuri, musca morcovului, gândacul de fasole, furnicile, afidele, buha verzei. Plantă meliferă, produce nectarul care albinele transformă în miere.

156. *Satureja hortensis*

Cimbru de vară, lamâiță, lamâioară
(EN Summer savory - RU Чабер, Чабер садовый, Чабер душистый)

Lamiaceae

Asociații benefice

- ◆ Brassicaceele, broccoli, cartof, ceapă, fasolă (asociație benefică reciproc), gulie, mazăre, pătrunjel, ridiche neagră, salată, tomată, usturoi, vânăță, verze
- ◆ căpșun

Asociații incompatibile

- ◆ castravete, castravecior

Notă: Protejază păstăile de musca lor și le accentuează gustul. Îndepărtează puricii fasolei. Respinge dăunătorii.

157. *Solanum nigrum*

Zârnă, morelă neagră (EN European black nightshade, duscle, garden huckleberry, hound's berry, petty morel - RU Паслён чёрный)

Solanaceae

Asociații benefice

- ◆ cartof (atrage gândacul de Colorado și se adeverește toxic pentru larvele lui)
- ◆ trifoi (stimulează creșterea zârnei)

Asociații incompatibile

- ◆ absint, muștar alb, pelin (zârna crește greu în vecinătatea lor dar în schimb concentrația ei în alcaloide este mărită)

158. *Syringa vulgaris*

Liliac (EN Lilac - RU Сирень)

Oleaceae

Asociații benefice

- ◆ narcisă

Asociații incompatibile

Notă: Este o plantă meliferă iar florile și frunzele ei sunt medicinale și se pot consuma uscate în infuzii (proprietăți

159. *Tagetes patula*

Crăiță, țigăncușe, crăițe, vâzdoagă, boance, bofte, budiană, ocheșele, săscută, schilculițe, tagete (EN Mexican marigold, Aztec marigold- RU Бархатцы, Тагетис)

Asteraceae

Asociații benefice

- ◆ anghinare, cartof, ceapă, conopidă, fasolă, morcov, porumb (plantate pe perimetrul lanului de porumb ele îl protejează de diverse insecte și boli), praz (respinge viermele de praz) sparanghel, tomată (în seră, țigăncușele ajută la controlul muștelor albe Aleurode), varză căpățână, vânăță, verze (țigăncușele resping afidele și alticele)
- ◆ căpsun
- ◆ gladiolus, lalele, trandafir

Asociații incompatibile

- ◆ bob
- ◆ chirău (țigăncușele acționează negativ prin secrețiile rădăcinilor lor)

Notă: 1. Este o plantă cheie în regularizarea și reducerea nematodelor până la 90-95 % (prin secreția unor substanțe prin rădăcini) fără efecte fitotoxice, respinge buburuza fasolei (*Epilachna varivestis*) și alte insecte dăunătoare precum păduchi, afine, puricii de pământ. Înăbușă buruianul. Îmbunătățește imunitatea și productivitatea legumelor în general și cu majoritatea se asociază benefic. De plantat pe marginea grădinei, dar și prin toată grădina. În general, luptă natural contra pirului târâtor (*Elymus repens*). Specia *Tagetes patula* este cea mai eficientă din toate țigăncușele căci emite de 5 ori mai multe secreții nematocidice decât cele ornamentale. Este o plantă care hrănește multe insecte benefice cu florile pe care le produce din iunie până la primul gheț și atrage 28 specii de fluturi!

2. Crăițele au capacitatea să înăbușe buruianul precum coada calului, grăușor (*Ficaria ranunculoides*), piciorul-caprei (*Aegopodium podagraria*), volbură.

160. *Tanacetum vulgare*

Vetrici (EN Tansy - RU Пижма)

Asteraceae

Asociații benefice

- ◆ ardei, cartof, castravete, dovleac, verze
- ◆ cais, cireș, coacăz roșu și negru (este protejat de boli criptogamice precum rugina datorită vetricelor), dud, măr, piersic, pomi fructiferi, vie, zmeur
- ◆ limba mielului, trandafir

Asociații incompatibile

Notă: Are proprietăți insectifuge și respinge furnici, purici, gândacul japonez, molii, gândacul vârgat de castravete (*Acalymma vittatum*) și ploșnițele de dovleac (*Coreidae*). Este o plantă de primă importanță în realizarea extractelor vegetale (infuzii, macerate și decoctii). Plantă meliferă care atrage multe insecte auxiliare.

161. *Thymus vulgaris*

Cimbru, cimbru de câmp, tămâiță, iarba cucului (EN Thyme, Common thyme, German thyme, garden thyme - RU Тимьян, Тимьян обыкновенный)

Lamiaceae

Asociații benefice

◆ ardei, arpagic, broccoli, busuioc, cartof, castraveci, castravete, ceapă, conopidă, coriandru, dovleac, dovlecel, fasolă, gulie, kale, mazăre, mărar, morcov, pătrunjel, porumb, praz, ridiche, salată, sfeclă, spanac, sparanghel, tarhon, tomată, țelină, usturoi, varză căpățână, vânată, verze
◆ căpșun
◆ absint, cătușnică, cârciumărese, cimbru, cimbru de vară, coada șoricelului, floarea soarelui, gălbenele, limba mielului, mentă, mușcate, mușetel, petunia, rozmarin, salvie, sovârf, trandafir

Asociații incompatibile

◆ salvie

Notă: Respinge muștele albe, protejează varzele dar se asociază bine cu toate legumele. Cimbrul respinge gândacul mexican de fasole (*Epilachna varivestis*), viermele verzei, limaxul și mielcul și alungă purcii fasolei și a trandafirului. Plantă cu polen și nectar care atrage insectele auxiliare.

162. *Tropaeolum majus*

Condurul doamnei, Caneluța, Conduraș, condurași, colțunași (EN Nasturtium, Indian Cress - RU Настурция большая Капучин большой)

Tropaeolaceae

Asociații benefice

◆ broccoli (condurașii îl protejează de afidele negre), cartof (este îmbunătățit de condurași), castravete, Cucurbitaceele, dovleac, dovlecel (este protejat de către condurași), nap, ridiche (condurașii o ajută și-i dau un gust mai bun), tomată (este protejată de mană și de musca albă datorită condurașilor), varză căpățână, verze
◆ cais, cireș, dud, măr, pomi fructiferi
◆ astră (este protejată de fuzarioză), coada calului, flox, trandafir (protejează de dăunători),

Asociații incompatibile

Notă: Condurașii atrag păduchii asupra lor, îndepărtează ploșnițele de la dovlecel și dovleac (*Acanthosoma labiduroides*), fitoftora (*Phytophthora infestans*), virusuri și bacterii. Varietatea pitică acționează contra manei în asocierea cu roșii și respinge fluturașii albi (*Aleyrodidae*), gândacul dovlecelilor (*Coreidae*), gândacul vârgat al castravetelui (*Acalymma vittatum*) și afidele albe ale mărului (*Eriosomatinae*). De plantat cu toate plantele din grădină căci distruge mulți dăunători și maschează mirosul plantelor pentru a confuza dăunătorii.

163. *Tulipa sp.*
Lalele (EN Tulip - RU Тюльпан)

Amaryllidaceae

Asociații benefice

- ◆ arpagic, usturoi
- ◆ coada șoricelului, gălbenele, primula

Asociații incompatibile

164. *Urtica dioica*
Urzică (EN Nettle - RU Крапива двудомная, Крапива жгучая)

Lamiaceae

Asociații benefice

- ◆ tomată, verze
- ◆ pomi fructiferi
- ◆ maghiran, mentă piperată, salvie, valeriană

Asociații incompatibile

Notă: De asociat cu legumele-frunze căci prin azotul care-l conține le întărește imunitatea, combate mana, este fungicid și pesticid. Este o amică a plantelor aromate fiindcă le mărește producția de ulei esențial.

165. *Zinnia elegans*
Cârciumărese (EN Zinnia - RU Цинния, Цинния изящная)

Asteraceae

Asociații benefice

- ◆ ardei, arpagic, broccoli, busuioc, cartof, castravete, ceapă, conopidă, coriandru, dovleac, dovlecel, fasolă, gulie, kale, mazăre, mărar, morcov, pătrunjel, porumb, praz, ridiche, salată, sfeclă, spanac, sparanghel, tarhon, tomată (acțiune eficace de regularizarea nematozilor de tomată de către cârciumărese), țelină, usturoi, vânăță, verze
- ◆ cătușnică, cârciumărese, cimbru, coada șoricelului, floarea soarelui, gălbenele, limba mielului, mentă, mușcate, petunia, rozmarin, romaniță, salvie, sovârf

Asociații incompatibile

- ◆ facelia (are tendința să înăbușe cârciumăresele)

Notă: Pot fi cultivate peste tot în grădină. Cârciumăresele atrag insecte benefice, mulți fluturi și sunt cultură capcană pentru gândacul japonez, atrag păsări care se hrănesc cu muște. Ele mai au proprietăți nematocide.

www.gradinamd.wordpress.com
mail : gradinamoldovei@gmail.com
telefon : (+373) 079237925
satul Cigîrleni, rn Ialoveni, MD-7715